

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Štev. 216. Leto XII.

Maribor, sobota 24. septembra 1938

Cena 1 din

Pred novo svetovno vojno

Pogajanja v Godesbergu razbita — Mobilizacija na Češkoslovaškem in v Franciji — Češkoslovaška vojska pregnala sudetske legije — Napetost na rusko-poljski meji — Anglija, Francija in Rusija bodo branile Češkoslovaško — Spopad je lahko le še vprašanje časa

LONDON, 24. septembra. RAZVOJ DOGODKOV, KI SO NASTALI V ZVEZI S ČEŠKOSLOVAŠKO, JE KRENIL V TAKO SMER, DA JE VOJNA PO SPLOŠNI SODBI SKORAJ NEIZOGIBNA IN JE NAJBREŽE SAMO ŠE VPRAŠANJE ČASA, KDAJ SE BO PRNČELA. POGAJANJA V GODESBERGU SO SE RAZBILA, KER CHAMBERLAIN NI MOGEL SPREJETI HITLERJEVIH ZAHTEV, KI POMENIJO DEJANSKO POPOLNO UNIČENJE ČEŠKOSLOVAŠKE. FRANCIJA, ANGLIJA IN SOVJETSKA RUSIJA SO SKLENILE, DA BODO BREZPOGOJNO BRANILE ČEŠKOSLOVAŠKO, AKO JO NEMČIJA NAPADE. ČEŠKOSLOVAŠKA JE ŽE IZVEDLA MOBILIZACIJO VSEH REZERVISTOV DO 40 LETA IN ZASEDLA MEJE. PROMET MED NEMČIJO IN ČEŠKOSLOVAŠKO JE ŽE SKORAJ POVSOD USTAVLJEN. LE NA NEKATERIH PROGAH VOZIJO ŠE MEDNARODNI VLAKI. NA SUDETSKIH MEJAH SE ŽE BIJEJO BOJI MED ČEŠKOSLOVAŠKO VOJSKO IN SUDETSKI MI LEGIJAMI, OKREPLJENIMI Z NEMŠKIMI NAPADALNIMI ODDELKI. V FRANCIJI, ANGLIJI IN RUSIJI SO V TEKU MRZLIČNE PRIPRAVE ZA SPOPAD IN OBRAMBO. POLOŽAJ JE TAKO NAPET, DA NIHČE NE DVOIMI VEČ V NEIZOGIBNO, STOJIMO PRED NOVO SVETOVNO VOJNO. SAMO ODNEHANJE NEMČIJE JO LAHKO ŠE V ZADNJEM TRENUTKU PREPREČI. TO PA BI POMENILO KAPITULACIJO, V KAR NIHČE NE VERUJE.

Pogajanja razbita

CHAMBERLAINOVO STALIŠČE

London, 24. sept. Pogajanja v Godesbergu med Chamberlainom in Hitlerjem so se končala brez sporazuma. Hitler je odklonil londonski angleško-francoski predlog in stavil take nove zahteve, ki Chamberlain pod nobenim pogojem ni mogel sprejeti. Vsak sprejem bi pomenil zaradi angleškega in francoskega javnega mnenja takojšen padec Chamberlainove in Daladierjeve vlade. Hitler je odklonil vse Chamberlainove predloge, in sicer: 1. da se reši z odstopitvijo samo sudetsko-nemško vprašanje in ne tudi poljsko in madžarsko; 2. da se odstopitev sudetsko-nemškega ozemlja uredi po mednarodni komisiji; 3. da se Nemčija obveže, da do dokončne ureditve tega vprašanja ne bodo nemške čete skušale vdreti čez meje Češkoslovaške; 4. da se izvede demobilizacija nemške in češkoslovaške vojske; 5. da se izda skupen proglas vseh zainteresiranih držav, vključno Nemčijo, na narode srednje Evrope za pomiritev; 6. da Nemčija skupno z ostalimi velesilami in sosedji Češkoslovaške prevzame garancije za nove meje ČSR.

HITLERJEVO STALIŠČE.

Hitler je te Chamberlainove zahteve odbil in zahteval: 1. da se reši na enak način kakor sudetsko-nemško vprašanje in obenem tudi madžarsko in poljsko vprašanje; 2. da se češkoslovaške čete in uradi takoj umaknejo iz sudetsko-nemškega ozemlja, ki ga nato zasede nemška vojska in brez vsake mednarodne kontrole priključi k Nemčiji; 3. da ohrani Nemčija proste roke za primer, da bi se Češkoslovaška temu upirala; 4. da se izvede samo demobilizacija češkoslovaške vojske, v tej zvezi je zahteval Hitler tudi še druge nesprejemljive stvari; 5. odklonil je soudeležbo Nemčije pri izdaji po Chamberlainu predlaganega proglasa, odklonil dalje vsako garancijo Nemčije za nove češkoslovaške meje, ako se istočasno ne ugoti tudi zahtevam Madžarov in Poljakov. Vse te zahteve Hitlerja so napravile neprikriti vtis, da Nemčiji sploh ne gre za kakšno sporazumno rešitev nastalih vprašanj, ampak za popolno ulje odklonil tudi Chamberlainov predlog, da bi se v zvezi s češkoslovaško zadevo dokončno razčistila tudi druga evropska

vprašanja med Nemčijo in Anglijo, odnosno tudi Francijo.

DAN PISMENIH POGAJANJ.

Chamberlain je po tem stališču Hitlerja že predvčerajšnjim prekinil pogajanja, da se posvetuje s svojimi svetovalci ter londonsko in pariško vlado. Obenem je stavil Hitlerju čas za premislek. V takem razpoloženju je napolnil včerajšnji dan. Drugi sestanek je bil napovedan včeraj dopoldne in nekateri poročevalci so že poročali svojim listom, da se sestanek prične ob 11. uri dopoldne. Te vesti so včeraj objavili tudi vsi tukajšnji opoldanski listi. Vendar se je že ob 12. uri izvedelo, da sestanka sploh ne bo, dokler se Hitler ne premisli. Šele ob 15.35 včeraj je Hitler v posebnem pismu sporočil Chamberlainu svojo odločitev v Peterhof. Odločitev je bila takega značaja, da se Chamberlain ni mogel odločiti za nadaljnja pogajanja. Že ob 18.30 je dal Horace Wilson časnikarjem izjavo, da se bo Chamberlain v soboto že zjutraj vrnil v London, od Hitlerja pa se bo samo še poslovil.

POSLOVILNI SESTANEK.

Chamberlain se je ob 22.30 pripeljal čez Ren v Godesberg, kjer ga je Hitler sprejel na stopnišču hotela »Dresden«. Odsla sta takoj nato v posebne prostore v prvem nadstropju, kjer sta ostala do 1.30 danes zjutraj. Kakor se izve, tudi na tem poslovilnem sestanku ni bil dosežen sporazum. Chamberlain je opozoril Hitlerja na vse posledice nerazčiščenega položaja. Izjavil je, kakor se zatrjuje, da Anglija v primeru nemškega napada na Češkoslovaško po novem položaju ne bo mogla ostati nevtralna in odklanja vso odgovornost za to, ako miru ne bo mogoče ohraniti. Anglija, Francija in tudi Češkoslovaška so storile vse, da se vojna prepreči. Šle so v koncesijah do skrajne meje, dalje pa ne morejo več iti. Chamberlain je ob slovesu izrazil upanje, da Hitler ne bo šel do skrajnosti in si bo še premislil. Ob 1.22 je Chamberlain zapustil hotel »Dresden« in se vrnil v Peterhof. O sestanku so bile takoj obveščene tudi vlade v Londonu, Parizu in Pragi, ki so zborovale vso noč.

NEMSKI KOMUNIKE.

Godesberg, 24. sept. O razgovorih med angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom in državnim kan-

celarjem Hitlerjem je bil izdan davi z nemške strani sledeči uradni komunike: »Razgovori med vodjo in državnim kancelarjem Hitlerjem ter angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom so se vodila v duhu prijateljstva in so bila zaključena v petek z izročitvijo nemške spomenice, v kateri je obrazloženo dokončno nemško stališče o rešitvi češkoslovaškega vprašanja. Ministrski predsednik je prevzel to spomenico in bo nje-no vsebino sporočil češkoslovaški vladi. Chamberlain je sinoči v spremstvu angleškega poslanca Hendersona in sira Horacea Wilsona obiskal vodjo in drž. kancelarja Hitlerja v navzočnosti zunanjega ministra von Ribbentropa ter se od njega poslovil. Hitler je izrekel ministrskemu predsedniku in londonski vladi svojo in zahvalo nemškega naroda za prizadevanja za ustvaritev trajnega miru v Evropi.«

Angleški ministrski predsednik bo v teku današnjega dopoldneva z vsem svo-

jim spremstvom z letalom odpotoval nazaj v London.

CHAMBERLAINOV POVRATEK

Pariz, 24. sept. Havas javlja: Vlade niso bile pravočasno obveščene o memorandumu zaradi velike utrujenosti Chamberlaina. Zato se je tudi njegov odhod zakasnil danes do 9.05. V Londonu ga pričakujejo okoli poldneva.

PRASKO POROČILO.

PRAGA, 24. sept. ČTK poroča, da so se pogajanja, ki so se včeraj vršila med Chamberlainom in Hitlerjem v Godesbergu končala prav na dramatičen način. Ob pol 11. ponoči se je začel zadnji poizkus za doseg sporazuma, ki je trajal tri ure in končal ob pol 2. po polnoči. Končal se je na ta način, da je g. Hitler izročil predsedniku Chamberlainu memorandum, v katerem je zavzela Nemčija definitivno stališče k sudetsko-nemškemu vprašanju. Memorandum bo predan ČSR in od odgovora na ta memorandum zavisí nadaljnji potek dogodkov.

Mobilizacija na Češkoslovaškem

VPOKLICANI SO VSI REZERVISTI DO 40 LETA. ČEŠKOSLOVAŠKA BO BRANILA VSE SVOJE DOSEDANJE MEJE.

PRAGA, 24. septembra. Sinoči ob 22.15 je prezident dr. Beneš na podlagi zakona o državni obrambi čl. 23 razglasil splošno mobilizacijo vseh češkoslovaških vojni obveznikov do 40 leta. Vsi rezervisti so se morali v 6 urah javiti na določenih mestih. Obenem so bila mobilizirana tudi vsa motorna vozila, vsa navadna vozila, konji in civilna letala. Mobilizacija se je izvršila že tekom noči v popolnem miru in redu.

PRAGA, 24. septembra. Češkoslovaška vlada je izdala pojasnilo, zakaj je bila prisiljena izvesti mobilizacijo. Do tega so jo prisilili napadi sudetskih legij in nemških napadalnih oddelkov na meje ČSR. Izkazalo se je, da orožniške in obmejne čete ne zadostujejo več za odbite teh napadov. Mobilizacija ni napadalnega, ampak samo obrambnega namena. V zadnjih dveh dneh se je mednarodni položaj tako spremenil, da se je dvignil skoraj ves svet za Češkoslovaško. Češkoslovaška lahko s ponosom ugotovi, da ni več sama, in v tej zavesti je pripravljena braniti vse sedanje državne meje, katerih brez boja nikoli ne zapusti. Na mobilizacijo je uplivalo končno tudi to, da so se pogajanja v Godesbergu razbila in je London to že sinoči sporočil praški vladi. Razbila so se v glavnem zaradi tega, ker Hitler ni hotel dati Chamberlainu jasnega

odgovora in garancij, da nemška vojska ne bo skušala s silo vkorakati na Češkoslovaško. Chamberlain je vztrajal nasprotno na koncesijah londonskega predloga in nadaljnja pogajanja prekinil. S strani ČSR je mobilizacija zadnji doprinos za poskus ohranitve miru.

PRAGA, 24. sept. ČTK razglša, da je odredjena mobilizacija v ČSR prirodna posledica dogodkov zadnjega časa. Mobilizacija zahteva varstvo mej in tudi vzdrževanje notranjega miru. ČSR je v 20 letih dokazala, da hoče živeti v miru in ni ničesar za krivila, da bi se ji moglo očitati, da ni miroljubna država. Tudi mobilizacija, ki se je vršila pod pritiskom sedanjih razmer, ni naperjena proti nikomur in hoče le čuvati mir v obmejnih krajih in notranjosti države.

PRAGA, 24. sept. ČTK poroča, da se mobilizacija vrši v najzvočajšem redu, točno po načrtanem programu. Obvezniki so se že v prvih urah polnoštevilno oglašili na določenih mestih. Praga je bila takoj po razglasitvi mobilizacije zatemnena in vsi avtomobili in druga prevozna sredstva, ki so bila postavljeni v službo armade, so imela z modro barvo zasenčene reflektorje. Z globoko zavestjo in zaupanjem v bodočnost so takoj po razglasitvi mobilizacije začeli vojni obvezniki prihajati na določena mesta.

Mobilizacija tudi v Franciji

VLAK ZA VLAKOM VOJASTVA NA NEMŠKO MEJO. — DIPLOMATSKA AKTIVNOST.

PARIZ, 24. sept. (Avala). Reuter javlja: Po vsej Franciji je bila danes zjutraj razglasena delna mobilizacija. Nekaj letnikov rezervistov je bilo poklicanih pod orožje. Na zborna mesta se imajo javiti v najkrajšem času. Povelje za mobilizacijo je bilo danes zjutraj nalepljeno po vsej Franciji. PARIZ, 24. septembra. Na nemško mejo se v mrzlični naglici odpošiljajo vlaki za vlaki vojaštva in orožja.

PARIZ, 24. sept. (Avala). Havas javlja: Zunanji minister Bonnet je bil še pozno v svojem kabinetu in razpravljal s svetovalci o položaju po prekinitvi razgovorov v Godesbergu. Ponoči se je tudi sestal z angleškim poslanikom v Parizu in francoskim poslanikom v Pragi. Nekaj minut pred polnočjo je prispel francoski poslanik v Londonu Corbin na Quai d'Orsay in se takoj sestal z zunanjim ministrom Bonnetom.

Maribor, 24. septembra.

Vesti zadnjega tedna so neprijetno vplivale na vse iskrene pripadnike demokracije. Neprijetno zato, ker so se izjalovile njihove nade, da se bosta veliki zapadnoevropski državi, ki sta vendar predstavnici in vzor svetovne demokracije, drugače ponasali nasproti Češkoslovaški. Tako vidimo danes, da je ČSR kot zadnji ostanek demokracije v srednji in vzhodni Evropi na milost in nemilost izročena volji močnejših. Kljub podpisanim in svečano garantiranim pogodbam češkoslovaške republike s Francijo in Rusijo, sta jo obe zavezniški državi pustili na cedilu.

Stvar pa ni šla tako gladko, kakor je bilo na prvi pogled videti. V Angliji je stari Chamberlain kot vodja desnega krila konservativcev imel na svoji strani vse simpatije ljudi, ki se nočejo spuščati v vojne avanture in tudi podpora germanofilskega tiska. Le-ta je pisal še pred Chamberlainovim odhodom, da je vse, kar si danes povprečni Anglež želi, to, da bo mogel v miru pojesti breakfast in v miru spati, ne brigajo ga pa prav nič spori na »kontinentu«.

Je to gotovo mnenje dobršnega dela naroda, ki danes še gospodari svetu in ki se mu predobro godi, da bi se spuščal v težave in nevarnosti vojne zaradi tretjega. Kako dolgo bo tak narod svojo pozicijo zdržal, je seveda še vprašanje.

Je pa v Angliji velik del javnosti, ki se ji ne zdi moralno prepuščati na tak način zavezniške svoji usodi. Ta javnost ima voditelje v starem liberalu Lloyd Georgeu, v zmernem konservativcu Edenu ter Winstonu Churchilliu in seveda celokupni labouristični stranki.

Motivi, ki so pripeljali Francijo do tega, da je, ne oziraje se na podpisano pogodbo s svojim zaveznikom, slednjega prepustila usodi, so kaj različni. Izgovor Francije je, da z Anglijo stoji in pade ter da je vse drugo stranskega pomena. Če pa smemo verjeti nekaterim vestem, je pravi krivec drame v Parizu, in sicer v osebi znanega ministra Bonnetta. Le-ta je baje prepričan Daladiera o neobhodnosti popuščanja in ostavitvi ČSR na cedilu. Georges Bonnet je predstavnik finančnih krogov ter zmernega desnega krila radikalov, ki stoji v češkoslovaškem vprašanju čisto na desnici, katera je letos spomladi in potem ves čas s skrajno vohemenco napadala kapkt s ČSR in Rusijo. V bojzani, da se Hitler s Francijo — tako vsaj pravijo te vesti — kot stranko, ki stoji zaradi pakta s ČSR prav za prav v nasprotnem taboru, ne bo hotel pogovarjati, je Bonnet predložil staremu Chamberlainu, ki mu je seveda pomudba tudi prav prišla, naj izpelje to kupčijo. Bonnetov korak je vsaj deloma razumljiv za tiste, ki vedo, kakšne so težave francoskega notranjega življenja in pa kakšna je mentaliteta povprečnega Francoza, ki tudi rajši v miru popije svoj »quart« rdečega vina, kot pa, da bi se šel borit za še napol nepoznane Čeha. V koliko je taka politika pravilna in v koliko bo koristila Franciji, si bo lahko že sama izračunala, kajti s Češkoslovaško pade prva ovira nemškega prodiranja na vzhod in tudi prva trdnjava angleško-francoske premoči na jugovzhodu Evrope. Tega se zavedajo v Franciji mnogi in po vesteh iz Pariza tudi ni soglasja v vladi. Paul Reynaud, Mandel v vladi, Herriot, Blum in še mnogo drugih izven nje, so s topolitično nezadovoljni in vprašanje je, kako se bo razvijala po zadnjih dogodkih francoska notranja politika.

O Rusiji bomo to pot kratki: njena izjava, da bo šla v vojno samo, če bo šla prej Francija, itak vse pove. Tako je padla tudi ta neznanica, na katero so nekateri demokratsko orientirani ljudje mnogo dali.

Nemčija bo s Sudeti res pridobila gospodarsko važen teritorij, ki pa ji ne bo dal zadovoljstva. Njene zahteve bodo verjetno šle naprej, in kdo ve, kdaj bosta zapadni demokraciji za svoj današnji korak plačali zapitek.

Javno mnenje v Franciji in Angliji je bilo vojni sovražno, vendar uprav zdaj lahko upravičeno postavimo vprašanje: zakaj se tega že prej ni povedalo Češkoslovaški in kdo je kriv, da ČSR l. 1934 ni sprejela Hitlerjeve ponudbe prijateljskega pakta po vzorcu poljskega? Tisti, ki so to zakrivali, bi morali danes izvesti

Češkoslovaška vojska očistila meje

SUDETSKI LEGIONARJI IN NEMŠKI NAPADALNI ODDELKI PREGNANI. — VSE MEJE TRDNO ZASEDENE. — PRVA JUSTIFIKACIJA UPORNIKOV.

PRAGA, 24. septembra. Na nemško-češkoslovaški meji se vrše boji s sudetskimi legijami, ki so, podprte z nemškimi napadalnimi oddelki in regularno nemško vojsko, skušale vdreti na češkoslovaško ozemlje. Vpadniki so pričeli rušiti in zažigati poslopja, izzivati in napadati z orožjem češkoslovaške orožniške in mejne straže. Ti napadi imajo namen zaplesti Češkoslovaško v vojno in izzvati, da bi jim sledila češkoslovaška vojska na nemško ozemlje. Toda Češkoslovaška se ne da izzvati k popustitvi živcev. Tega naj se Nemci dobro zavedajo. Odbila pa bo vsak nemški poizkus vdreti na njeno ozemlje. Tudi begunci se pozivajo, da se, ako hočejo, vrnejo, toda s poštenimi nameni, ne pa z orožjem.

PRAGA, 24. septembra. Tekom noči se je pojavil pri Vidnavi z nemške strani pred tamkajšnjo orožniško postajo oddelek okoli 100 legionarjev, ki so gnali

pred seboj žene in otroke, da bi se z njimi zavarovali pred streli. Sami pa so čez glave žen in otrok streljali na orožniško postajo. Pri Strahovu je prišel čez mejo tovorni avtomobil, v katerem so bili skriti legionarji, ki so ubili stražo na mestu.

PRAGA, 24. septembra. Češkoslovaška vojska je tekom noči in dopoldneva vrgla vse sudetske legije, ki so vpadle na ozemlje ČSR, čez mejo in obmejno ozemlje očistila. Češkoslovaška vojska je zasedla v polni bojni pripravljenosti vse obmejne utrjene postojanke, pripravljena vsak trenutek odbiti vsak sovražni napad. Vso noč in ves dopoldne se odposiljajo stotisoči vojakov na vse meje proti Nemčiji. Med vojaštvom vlada največja disciplina.

PRAGA, 24. septembra. V Pragi so bili po prekem sodu ustreljeni 4 sudetsko-nemški vojaki zaradi upora.

Sporazum med Čehi in Slovaki

PROGLAS VSEH SLOVAŠKIH STRANK NA SLOVAŠKI NAROD. — MED ČEHI IN SLOVAKI NI NOBENIH SPORNH TOČK VEČ. — VSTOP V NOVO VLADO. —

BRATISLAVA, 24. septembra. Včeraj je bilo tu zborovanje voditeljev vseh slovaških strank razen komunistične, na katerem je bil stiliziran in nato izdan proglas na slovaški narod, v katerem pravijo slovaški strankarski voditelji vključno SLS, da slovaški narod stoji in pade, živi in umre s češkoslovaško republiko. Slovaški narod se ne da zapeljati po Poljaki in Madžarih, najmanj pa po madžarski revizionistični propagandi. Slovaki so bili dovolj dolgo sužnji in sporočajo zato vsemu madžarskemu narodu, da Budimpešti ne bodo nikoli uspeli njeni zahrbtni načrti. Slovaki kategorično odbijajo vsako vabo, ker se zavedajo, da more voditi samo v novo suženjstvo. Zato se glasi skupen proglas vseh slovaških strank, da ostane slovaški narod večno zvest republiko, prezidentu dr. Benešu ter skupni svobodi slovaškega in češkega na

roda. Dalje sporoča proglas, da je med združenimi slovaškimi strankami in Prago že dosežen popoln sporazum o bodočem avtonomnem položaju slovaškega na roda v Češkoslovaški. V praksi bo ta sporazum izveden čim bodo razmere to dovolile. Sedaj ni med Čehi in Slovaki nobenih spornih točk več. V znak tega sporazuma vstopita v novo vlado tudi dva ministra SLS. — Zvečer so govorili v Bratislavi po radiju vsi voditelji slovaških strank in oznanili slovaškemu narodu te sklepe. Proglas je bil oddan v vseh jezikih republike.

PRAGA, 24. sept. Prezident Beneš je včeraj dopoldne sprejel voditelja Hlinkove stranke mgr. dr. Tiso ter nadaljeval razgovore z njim tudi popoldne. Tiso je tudi razgovarjal s Hodžo. Kakor se je zve delo, je zastopnik Hlinkove stranke izjavil: »Parcelirati ČSR ne dovolimo!«

Prostovoljci za Češkoslovaško

OGROMNE MANIFESTACIJE V LONDONU IN PARIZU. — STOTISOČI PROSTOVOLJCEV SE JAVLJAJO.

PARIZ, 24. septembra. Pri poslaniku ČSR dr. Osuskemu se je zglasila včeraj deputacija delavskih strokovnih in kulturnih organizacij in izjavila, da bo stalo vse francosko delavstvo neomajno za ČSR, katere ne pusti ponižati in izdati. To zahteva ne le čast vsega francoskega delavstva brez razlike, ampak tudi vsega francoskega naroda. Istočasno se je zbralo pred palačo češkoslovaškega poslaništva in v sosednih ulicah 150.000 ljudi, ki so demonstrirali proti Nemčiji in manifestirali za Češkoslovaško. Doslej se je češkoslovaškemu poslaništvu v Parizu javilo že 210.000 francoskih prostovoljcev, ki se hočejo bojevati za ČSR.

LONDON, 24. septembra. Sinoči je obiskal tukajšnjega češkoslovaškega poslanika dr. Masaryka voditelj angleške parlamentarne opozicije major Atlee ter mu izrazil tople simpatije vseh angleških opozicionalnih skupin in vseh delavskih strokovnih organizacij za Češkoslovaško. Obenem je obljubil ČSR vso pomoč vseh skupin, ki so ga pooblastile za ta korak. Pred poslaništvom se je zbrala večstotoglavna množica ljudi, ki je vzklikala ČSE in zahtevala, da Anglija izvrši svojo človečansko dolžnost. Ves dan včeraj in danes dopoldne oblegajo poslaništvo tisoči Angležev, ki se prijavljajo kot prostovoljci za obrambo ČSR.

Rusi pripravljene za napad

V TISTEM TRENUTKU, KO BO NOGA PRVEGA POLJSKEGA VOJAKA STOPI LA NA ČEŠKOSLOVAŠKA TLA, B O RUSIJA VDRLA NA POLJSKO. —

MOSKVA, 24. septembra. Ruska vlada je preko svojega pariškega poslanika obvestila poljsko vlado, da bo takoj odpovedala nenapadno pogodbo s Poljsko, ako bi Poljska napadla Češkoslovaško. Obenem je Rusija protestirala proti zbiranju poljskih čet na ruski meji. Poljska vlada je že tekom včerajšnjega dne odgovorila ruski, da ni nikomur dolžna dati kakih pojasnil glede ukrepov, ki se ji zde v sedanjem trenutku potrebni. Poljska vlada dobro pozna besedilo pogodbe z Rusijo in ne potrebuje nobenega tolmaka.

konsekvence, ne pa sramotno kapitulirati.

Pri tej priliki nam prihaja na misel srbski pregovor: »Uzdaj se u se i u svoje kljuse«. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, pravimo mi. Če pogledamo na razvoj dogodkov zadnjih dni, vidimo, da imata oba pregovora uprav danes veliko življenjske resnice. Rr.

čenja z ruske strani. Na ta odgovor je odgovorila ruska vlada sinoči z drugo noto, v kateri je obvestila poljsko vlado, da bo Rusija z vso svojo vojaško močjo vdrla na Poljsko takoj v tistem trenutku, ko bo le en sam poljski vojak prestopil meje Češkoslovaške. Obenem je Rusija odredila novo koncentracijo svoje vojske vzdolž vse poljske meje. Ruske čete so že od davi pripravljene za napad.

MOSKVA, 24. septembra. Ruska vlada bo danes odposlala Poljski novo noto, v kateri bo zahtevala odstop vsega ukrajinskega in beloruskega ozemlja sovjetski Rusiji za primer, da vztraja Poljska pri pripojitvi tešinskega ozemlja na češkoslovaškem Poljski.

AKCIJE V VARŠAVI.

Varšava, 24. sept. (Avala.) DNB poroča: Zunanji minister Beck je včeraj sprejel poslanike Anglije, Francije in Japonske. Z njimi je imel daljše razgovore.

Flandina je treba aretirati

PARIZ, 24. sept. Pri sestanku delegatov levičarskih strank, ki tvorijo ljudsko fronto, je prišlo do nesoglasij med radikali, ki so odločno podprli Daladiera, in socialisti, ki so se desolidarizirali s politiko vlade v češkoslovaški krizi. Poslanec Ramette je zahteval tudi, da aretirajo bivšega predsednika vlade, desničarja Piera Etienna Flandina, ki je bil, kakor znano, spomladi pri Hitlerju.

TUDI BELGIJA.

Bruxelles, 24. sept. Vlada je poslala več polkov na vzhodno mejo.

RODBINA ANGLEŠKEGA POSLANIKA ZAPUSTILA PRAGO.

Pariz, 24. sept. (Avala) Havas javlja: Rodbina angleškega poslanika se je danes zgodaj jutraj z letalom pripeljala v London. Osebe poslaništva pričakujejo danes ali jutri.

TUDI AMERICANI BEZE.

Washington, 24. sept. (Reuter.) Ameriški poslanik v Pragi je nasvetoval vsem Američanom, ki prebivajo v Pragi, da takoj zapustijo češkoslovaški teritorij.

EVAKUACIJA NA GRADIŠČANSKEM
DUNAJ, 24. septembra. Na Gradiščanskem, ob trojni meji Nemčije, Madžarske in Češkoslovaške je bilo civilno prebivalstvo že odstranjeno. Seli se v St. Pölten in v druge kraje v notranjosti.

ODPOVEDAN IZLETNIŠKI VLAK.

LJUBLJANA, 24. sept. Železniška direkcija javlja, da izletniški vlak Celje—Dravograd, ki bi moral jutri voziti udeležence tabora na Prevaljah, ne bo vozil, ker je tabor prepovedan.

NAJVEČJI VODOVOD V JUGOSLAVIJI.

BEograd, 24. sept. V nedeljo bo odprt največji vodovod v državi v Kragujevcu. Vodovod je dolg 42 km, obsega 3 in pol millarde litrov vode in je stal 80 milijonov din. Več let je delalo 5 tisoč delavcev. Slovesnosti bo otvoril predsednik vlade.

Drobne vesti

Tabor v Prevaljah odpovedan

MARIBOR, 24. septembra. Po predhodnem obvestilu iz Beograda sporoča predstojnik mariborske mestne policije, da je za v nedeljo, dne 25. septembra napovedani tabor v Prevaljah zaradi trenutnega mednarodnega položaja odpovedan.

Vsa zborovanja in prireditve političnega značaja so danes in jutri glasom sporočila Predstojništva mestne policije v Mariboru prepovedana.

Razstava mednarodne fotografije v Mariboru

Danes dopoldne je v veliki unionski dvorani otvorena velika mednarodna fotoamaterska razstava v Mariboru. Otvoritveni govor o pomenu naše fotografije za tujski promet je imel podpredsednik Fotokluba v Mariboru g. inž. Vičič, ki je posebej pozdravil zastopnika mestne občine magistratnega ravnatelja g. Rodoška, ravnatelja »Putnika« g. Looša, zastopnika sreskega načelstva g. Brunška, šolskega upravitelja g. Grčarja, dr. Fornazariča, ravnatelja dr. Tomiška in meščanskošolski ravnatelj g. Rozmanovo in g. Seligovo. Po otvoritvi so si prisotni ogledali razstavo. Sodeluje 23 držav, 189 razstavljalcev z 273 slikami. Prva mednarodna razstava umetniške fotografije v Mariboru bo odprta od 24. septembra do 3. oktobra.

LJUBLJANSKA ILIRIJA V MARIBORU.

Jutri gostuje v Mariboru teniška ekipa Ilirije iz Ljubljane, ki bo nastopila v izločilnih tekmovanjih proti domačemu Rapidu, da se ugotovi, kdo bo nadalje igral kot zastopnik Slovenije v državnem klubskem prvenstvu. Oba kluba nastopita v najmočnejših postavah. Ilirija: gg. Smerdu, Šivic, Banko, Bleiweis, Dacar. Rapid: gg. brata Blanke, Holzinger, Hitzel. Tekmovanje, ki bo nudilo interesantne borbe, se bo začelo ob 8.30 na igriščih Rapida v Koroščevi ulici.

Vremenska napoved. Mestoma oblačno brez padavin. Temperatura v glavnem nespremenjena.

Borza, C u r i h, 24. sept. Devize: Beograd 10, Pariz 11.89, London 21.23, Newyork 442.75, Milano 23.275, Berlin 176.50, Praga 15.10.

Novice

Mladina v borbi za slovenski Ptuj

TREBA JE TRDEGA IN SLOŽNEGA DELA, KI MORA BITI BREZKOMPROMISNO NA VSE STRANI.

Položaj ptujskega dijaka in sploh ptujske mladine je čisto izjemen, istočasno izredno pomemben, saj stoji mladina v prvi vrsti v borbi za slovenski Ptuj. V počitnicah, ko se razidemo po svojih domovih, se pokažejo po ptujskih ulicah razne barve in znaki in Ptuj dobi čudno razno. Naši ljudje spadajo namreč k delovnim slojem, k uradnikom in delavcem in nimajo časa posedati v parku ali se sprehajati po ulicah. Toda s septembrom se slika precej spremeni: bele nogavice izginjajo, po ulicah odmeva vesela slovenska govorica. Naša prosveta oživi, predavanja in predstave se vrste...

Baš ta izjemen položaj ustvarja med našo študirajočo mladino prav svojevrstne razmere. Čudno se zdi na prvi pogled, da med našo mladino tradicionalno strankarstvo ni tako globoko ukoreninjeno kot drugod. Združili smo se pri delu. Smo kar smo, toda na zunaj smo eno. Slovenski, jugoslovanski Ptuj, to je vse, kar hočemo. Spoznali smo, da s samimi domoljubnimi deklaracijami in s čitalniško-romantično-ginljivo »Lepo našo domovino« v ogroženem Ptujju ne opravimo ničesar. Treba je dela, trdega dela. Kdo se ne spominja klasičnega berila iz starih čitank: oče na smrtni postelji poučuje sinove, naj bodo složni. Zlahkoto zložiš posamično palico, več palic, povezanih v čvrst snop, pa ne upošlejš zlepa. Danes to berilo razumemo do dna. Poudarjamo, da je narodno-obrambno delo eno tistih redkih področij, kjer moremo — in celo moramo — nastopati skupno in enotno. Današnji Ptuj načelno odklanja vsako prisiljeno in nenaravno tekmo: katerih je več, kdo bo več storil. So sicer še mnogi, ki vztrajajo na svojem ozkem stališču: »Jaz s temi ne grem!« Obžalujemo, da to svoje stališče še opravičujejo. Mi ostali — saj smo v večini, pa gremo preko vseh predsodkov!

Veseli smo, da nas starešine razumejo in vsestransko podpirajo. Hvaležni smo

jim. Njihova zasluga je v prvi vrsti, da so nam razbistrili duha in pogled. Domačih in svetovnih dogodkov ne gledamo skozi nezanesljiva in s koristoljubjem pobarvana očala dnevne politike, marveč globlje — s stališča bodočnosti našega naroda.

Odločno pa obsojamo ravnanje nekaterih »narodnih družin«, ki pridno zahajajo na predpustne plesse, pri vsaki priliki poudarjajo svoj nacionalizem, svojih hčerk pa ne znajo obleči drugače kot v zloglasni rožasti »dirndl« in mirno dovoljujejo, da zahajajo v idilične drevorede nemško konverzirat. To je nacionalizem iz doline šentiljorjanske, ki doma za toplo pečjo ginljivo moralizira in zavija oči, v nemčurski krčmi pa se solznic oči spominja »zlatic« časov. Že Cankar jih je obsodil za — hlapce. Ko se je priporočil nakup le v domačih in narodnih trgovinah, so navdušeno soglašali. Zares, gospa mama gre samo v narodne lokale: štirikrat na leto po blago. Toda njihova služkinja hodi vsak dan k tujemu mesarju in k tujemu peku. Tak »nacionalizem« našemu idealizmu in našemu nesebičnemu delu samo škoduje, ker pritiska svoj palec na zgodovinsko listino o slovenskem hlapčevstvu. Dokler bodo vztrajali v narodnih vrstah taki junaki, bo tujčevo delo lahko.

Mi pa, ptujska mladina, dokončno zavrzimo vsiljeno kampanjo in se složno in bratsko oklenimo dela za slovenski in jugoslovanski Ptuj.

vali, kam z odpuščenimi delavci zdaj, ko je pred vrati zima.

Tuja propaganda in prodajalci radijskih aparatov v Soboti

V Soboti je več prodajalcev radijskih aparatov. Vsi imajo svoje izložbe v prometnih ulicah sredi mesta. V njih na najbolj kričav način prenašajo za občinstvo oddajanja. Pri tem pa boste težko slišali kdaj ljubljansko ali sploh kako jugoslovansko postajo. Zato pa stalno tuje šlagerje in koračnice. Te dni ste lahko po ulicah prekmurske slovenske metropole slišali laži in protislovenske grožnje govornikov. Zato ni čuda, če so te dni nekateri, ki ne morejo pozabiti na stare čase, dasi sinovi poštenih slovenskih mater, zopet dvignili glasove in celo začeli z izzivanjem. Čas je, da naredijo merodajni tem izzivanjem in tudi čudni reklamni prodajalcev radijskih aparatov konec. Če hočejo pokazati, kako dobre aparate prodajajo, bodo to lahko tudi brez prenašanja revizionističnih izzivanj. Če se bodo podobni slučajji še ponavljali, bomo izpregovorili o stvari še podrobneje. Pri tem nas ne vodi šovinizem. Preprečiti pa hočemo samo beganje ljudstva z lažmi, ki jih posebno zadnje dni troši tuja propaganda in to celo na tak javen in izzivalen način.

Bele nogavice se pojavljajo nekaj časa že tudi v Soboti. Pri nas sicer ni nikogar, ki bi s tem poudarjal svoj obstoj. Imamo samo nekaj tujcev, ki so prišli k nam po zaslužek iz inozemstva. Namesto tega, da bi lojalno spoštovali naše narodne interese, so postali glasniki tuje propagande, v katero skušajo zamrežiti naše nevedne ljudi. Središče belonogavičarstva je v tukajšnji eksportni industriji, kjer so ti tujci omrežili že nekaj

Kako je nastal požar, še niso mogli ugotovili.

o Soboške novice. Po zasipanju in izravnavanju zemljišča na Glavnem trgu so začeli zadnje dni s kanalizacijo Kolodvorske ulice od Aleksandrove ceste do bolnice. Istočasno s kanalizacijo preurejajo tudi cesto. Stara lesena Nemethova hiša je že podrta in odstranjena. Kriva ulica, ki je vodila prej za to hišo, bo sedaj izravnana in bo šla od hiše dr. Glančnika pravokotno na Kolodvorsko mimo starega »Martinišča«. Ziva meja, ki je delila Kolodvorsko ulico od parka, bo odstranjena. Na reguliranem zemljišču prejšnje Nemethove hiše bo gradil hišo godbenik g. Sraka. — Dela na zgradbi Trgovskega doma so v polnem teku. Proračun za zgraditev doma znaša 800 tisoč din. Načrte zanj je izdelal inž. arh. g. Dev iz Maribora. Gradi gradbeno podjetje g. Srake. Stavba bo dvonadstropna in meri pročelje ob Aleksandrovi cesti v dolžino devetnajst metrov.

p Zanimivo je, da je na ptujski gimn. od 502 dijakov samo 27 dij. nemške narodnosti.

p Ptujsko obrtno društvo priredi 2. okt. trgatve v vseh prostorih Švicarije (Ljudski vrt).

p Posekali so sadna drevesa iz škodoželjnosti na banovinski cesti proti Dornavi. Ptujski orožniki so uvedli natančno preiskavo in izsledili Čuša Franca, pos. iz Dornave in delavca J. Vuzma. Čuša F., ki ima svojo zemljo ob cesti, so praveč zebli v oči sadna drevesa cestnega odbora; menda se je bal, da bi se preveč razkoštila in mu delala škodo. Zato je posekal lepa sadna drevesa.

p Izprijeni sin 18 letni H. A. iz Grajene pri Ptujju nečloveško ravna s svojimi starši. Te dni je spet napadel hromege očeta in onemoglo matre. Razbijal je pohištvo, vrata, okna, obleko jim je pometal v studenec, starše pa je pretepal z vsemi predmeti, ki so mu prišli pod roke. V skrajni sili je oče zgrabil za revolver, da ga samo prestraši, a ga je nesrečno zadel v nogo.

c. Celjski drobiž. Umrla sta posestnik Nachberger Janez iz Loznice in v bolnišnici dninar Križanec Alojzij iz Zaltenberca pri Rogatcu. — Kmetje prodajajo les in množe so nesreče gozdnih delavcev. 25-letni drvar iz Dončke gore Zajšek Stefan se je pri nakladanju drv v Stoprech precej poškodoval, ko je padel z vagona; Kropenšku Gregorju, gozdnemu delavcu iz Bočne pri Gorjancem gradu, je pri spravljanju lesa prišel na nogo hlood in mu jo zlomil pod kolonom. — Levo roko v zapetju pa si je zlomil na postaji, ko je šel iz šole, kurjačev sin Ozebek Josip iz St. Pavla pri Preboldu.

c. Celjska gasilska četa bo sezidala na dvorišču magistrata nov stolp, ker leseni ne odgovarja več njenim potrebam. Stolp bo visok kakor sedanji in bo služil predvsem hrabi velike lestve in sušenju cevi, ki jih ima četa okrog 3000 metrov.

c. Celjska ljudska univerza vabi člane na občni zbor, ki bo v ponedeljek ob 8. uri v risalnici deške meščanske šole.

c. Težka nesreča v Gaberju. 19-letni hlapec pri Konradu Cigelšku v Zg. Hudinji, Ledinek Jože, je včeraj med vožjo popravil opako na vozu, izgubil ravnotežje in padel pod kolesa, ki so mu poškodovala levo nogo pod kolonom in polomila rebra.

c. Splavi po Savinji. Celjski lesni trgovci, ki so pokupili les kmetom izpod Pohorja, pripravljajo splave. Delavci sestavljajo splave ob Savinji tik ob cesti, ki vodi iz Celja proti Tremerjem. Na položnih hloodih jih grade in ko bodo gotovi, bodo namazali hlood z lojem, izpodnesli opore in zavore, da bo težki splav kar sam splaval v vodo. Potem bodo pa splavarji zavihali rokave...

c. Vlomil v Celju in okolici. Neznani vlomilec je odnesel nekemu mizarju v Celju več orodja, s katerim je vlomil v kolodvorsko restavracijo g. Stefana Zagodeta v Žalcu, vendar so ga ljudje prepoznali in ni ničesar odnesel. Pustil pa je na kraju vlomilsko orodje in oblasti so mu na sledu. Prav tako so neznani vlomilci obiskali Laško in upati je, da bodo oblasti zajele celo tatinsko tolpo.

Vsak je svoje sreče kovač!

V kratkem se prične 37. kolo državne razredne loterije, ko bo zopet izžrebanih velikih in majhnih dobitkov v skupni vrednosti ca.

Din 65.000.000⁻

Ne obotavljajte se in obrnite se čimprej in zaupljivo na našo hišo sreče in glavno kolekturo

BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25, tel. 20.97

kjer boste našli veliko izbiro novih srečk!

Odločite se pravočasno!

Sreča Vas kliče!

Cela srečka stane Din 200.-, polovica Din 100.- in četrtinka Din 50.-

Zveza Prekmurja z ostalo Slovenijo

PRI PETANJCIH SO PRIČELI GRADITI NOV MOST ČEZ MURO.

Most čez Muro, katerega je Prekmurje kakor tudi ostala Slovenija iz gospodarskih in kulturnih ozirov v povojni dobi težko pogrešala, so naposled le začeli graditi. Prekmurje je v tej dobi brez prave zveze. Edini cestni most čez Muro pri Veržuju, ki vodi iz Prekmurja v ostalo slovensko ozemlje, je v izredno slabem stanju. Še hušje pa je, da so ceste, ki se stekajo na njega, prav slabe in za večji promet neprimerne, ker so kategorizirane večinoma kot navadne občinske ceste. Ves zgornji del Prekmurja uporablja radi tega za prehod čez Muro državni most v nemški Radgoni, kar je zvezano mnogokrat z nevarnostmi. Nadalje uporabljajo za prehod petanjski brod, ki pa vozi le ob ugodnem stanju Mure in je zato negotova zveza. Vse te težke okoliščine so privedle do odločitve za gradnjo novega mostu pri Petanjcih, ki bo po dvajsetih letih Jugoslavije zvezal prej odrezano Prekmurje z ostalo Slovenijo.

Z gradnjo novega mostu, ki je proračunana na 2.638.000 dinarjev, bo zgrajen tudi nov dolg cestni nasip, ker se preloži v zvezi s premostitvijo Mure tudi stara cesta, ki vodi iz Radencev k petanjskemu brodu in naprej v Mursko Sobotu. Celotna preložitve ceste bo dolga 1030 m. Cesta bo potekala v glavnem čez vse poplavno ozemlje v 3-4 metre visokem nasipu. Na tem delu ceste bo zgrajenih pet mostov, namenjenih za odtok vode ob poplavih Mure. Prvi most, dolg 40 m nad staro strugo reke Mure, bo stal približno pri 300 m nove ceste in bo stal 420.800 dinarjev. Drugi most, oddaljen od prvega v sredini preložene ceste, bo dolg 25 m in bo stal 270.600 din. Tretji bo 50 m oddaljen od drugega in je proračunan na 150.000 din. Četrti spet oddaljen od tretjega 50 m bo stal 158.500 din. Peti most oddaljen od četrtega 30 m bo dolg 11 metrov ter bo stal 318.000 dinarjev. Vseh pet železobetonskih mo-

slov je torej proračunanih na 1.319.000 dinarjev.

Glavni most čez Muro pa se začena pri 750 m nove ceste in bo dolg 103 metre ter bo imel tri odprtine. Most bo zgrajen pravokotno čez strugo reke. Temelje za oba tebra, ki bosta zgrajena v reko, bodo zgradili na pilote in zabili 5 m pod dnom struge za vsak steber opornik. Vse to bo treba graditi radi tega, ker svet na tem kraju ni ravno posebno trden. Tudi zunanost mostu bo lepa. Most bo zgrajen iz železobetona. Širina vseh mostov bo šest in pol m; ob strani bo pol metra hodnika, ki bo tlakovčan z malimi granitnimi kockami, zalitimi z asfaltom. Ob dovozih na glavni most bodo postavljeni štirje portalni stolpi.

Dela omenjenih mostov in gradnja nove ceste bodo trajala gotovo še vse prihodnje leto. Pri vseh gradbali bo treba obsežnih težakih del, kar bo posebno ugodno za okoliško prebivalstvo, ki bo dobilo vsaj potreben zaslužek. Vsekakor pa bo ta gradnja ogromna pridobitev Prekmurja in ostale Slovenije sploh. R-h.

400 rudarjem preti brezposelnost

Pred dobrimi dvajsetimi leti je plaz pod cerkvijo v Retju blizu Dobrne odkril ogromno plast izvrstnega premoga, ki so ga brez težav odkopavali kar na debelo. Letno so ga nakopali 500 do 600 tisoč ton, torej več kakor v vseh jamah skupaj. Premog je ves čas za TPD odkopavalo podjetje Dukič. Zdad pa je premoga zmanjkalo, s tem pa je zmanjkalo tudi dela in zaslužka za več sto delavskih družin. 50 delavcev je že odslovljenih, v prihodnjih dneh jih bo 115, ostali pa bodo odslovljeni v prihodnjih dveh mesecih, tako da bo število brezposelnih znašalo nad 400. Rudarsko glavarstvo je razpisalo obravnavo v Trbovljah, kjer se bodo posveto-

domačih nameščencev, ki zdaj petelinško razkazujejo svoje bele nogavice. Industrija je v rökah Slovencev, ki ima v našem javnem življenju precejšnjo odgovornost. Upamo, da bo znal narediti konec takim izzivanjem. V nasprotnem slučaju bo treba preizkusiti druge metode.

o. Spomenik kralju Aleksandru I. v Ljubljani bodo postavili v Tivoliju. Po sporazumu odbora za postavitve spomenika in kluba arhitektov je bil izbran prostor na začetku glavne tivolske ceste pri pravoslavni cerkvi.

o Mline na Muri preseljujejo. Radi graditve novega železobetonskega mostu čez Muro med Petanjci in Slatino Radenci in zgraditve dovoznih cest, so se morali preseliti tudi mlinci v sosesčini petanjskega broda. Mline preseljujejo na bregu s pomočjo posebnih valjarjev. To zanimivo preseljevanje je vzbudilo precej radovednosti, posebno pri gostih Slatine Radenci.

o Slovenski kartograf Oskar Delkin je prejel vabilo danskega geografskega inštituta za udeležbo pri večmesečni polarni ekspediciji na Island in Grönland, ki bo v začetku prihodnjega leta.

o. Cankarjevo proslavo v Šoštanju je priredilo Društvo jug. akademikov ob 20-letnici njegove smrti. Glavna točka pestrega sporeda je bila uprizoritev »Hlapca Jerneja« in recitacije iz njegovih del, ki so današnjemu času še vedno zelo primerne. Obisk je bil nenavadno velik in akademija se je razvila v lepo narodno manifestacijo.

o. S plinom se je zastrupila v Zagrebu 28-letna Slovenka Amalija Krenovšek iz Krškega. Služkinja se je že tudi marca meseca hotela zastrupiti.

o. Vagon hmelja je zgorel sinoči, ko je odpeljal z ljubljanskega glavn. kolodvora tovorni vlak proti Trstu. Sprevodnik je blizu Viča opazil, da vagon gori in so ga hitro odklopili. Viški gasilci so ga pričeli takoj gasiti. Hmelj je prišel iz Novega Sada.

Maribor**Gordijski vozeli mariborske tržnice**

V ZMEŠNJAVI NEŠTETIH PREDLOGOV. — VELIKE SKRBI MARIBORSKIH GOSPODINJ.

Ko že na vseh koncih in krajih reguliramo mesto, ne smemo pozabiti na še vedno nerešeno vprašanje mariborske tržnice. To je problem, ki že več let razburja živce mestnim očetom, županu samemu in gospodinjam. Nešteto je bilo že predlogov, toda vsi so odbiti kot nemo-goči ali pa neizvedljivi. Vsekakor pa bo treba za gordijski vozeli presekat in poiskati rešitev, kajti dejstvo je, da Maribor novo tržnico nujno potrebuje.

Kdor misli, da so mariborske gospodinjne zadovoljne s sedanjim trgovim na Vodnikovem trgu in Strossmayerjevem drevoredu, naj jih samo povpraša in videl bo, da so s sedanjo razdelitvijo trga popolnoma nezadovoljne. Pravijo, da se sedanjega trga izogibljuje, če se le morejo. Seveda pri tem trpi naše gospodarstvo, prodajalci, gospodinjne in končno tudi mesto samo, ki ubere sedaj mnogo manj tržnih pristojbin. Že to kaže, da ta del mesta nikakor ni pripraven za novo tržnico.

Rastoči razvoj našega prometa zahte-

va še tretji most v Mariboru. Državni most sedanjega prometa nikakor ne zmore. Zato bodo slej ko prej morali zgraditi novega. S tem v zvezi bo treba misliti tudi na novo tržnico, ki naj bo nekako v sredi med obema mostoma, med državnim in novim, ki ga bodo zgradili. V tem predelu leži Židovska ulica. Ker je tam nekaj hiš že last mestne občine, bi ne bilo težko kupiti ali zamenjati nekaj hiš v tej ulici in pripraviti primeren prostor za gradnjo nove mariborske tržnice. Predel v Židovski ulici je v mestnem središču, ob Dravi in tako primeren za tržnico potrebne kanalizacije. Tu naj bi občina v etapah zgradila novo, sodobno opremljeno in vsem zdravstvenim predpisom odgovarjajočo tržnico. Ta predlog ni plod fantazije, kajti izšel je iz vrst mariborskih gospodinj, ki sedaj zelo resno in trezno razmišljajo o vprašanju nove tržnice. O tem predlogu so razmislivali tudi naši strokovnjaki, zato naj o njem razmišlja še mestna občina.

Ureditev cerkvenega trga v Studencih

NA IZREDNI OBČINSKI SEJI ODDANA GRADBENA DELA. — SAMOSTOJNA TRŽNICA V STUDENCIH. — NOVO SIROTIŠNICO BODO GRADILI.

Sinoči je bila izredna seja občinskega odbora v Studencih, ki jo je vodil župan g. Kaloh. V glavnem so razpravljali o regulaciji prostora pred Jožefovo cerkvijo v Studencih. Tam bodo oba cerkvena hleva podrli in v ozadju zgradili novega. Ves prostor bodo izravnali v višino Slomškove ulice, tako da bo pred cerkvijo nastal trikot. Ta prostor bodo zravnali in v etapah betonirali ter izvedli kanalizacijo, kajti ta trikotnik, kjer bo nastal novi trg, je namenjen studenški tržnici. Gradbena dela je občinski odbor na večerajšnji seji oddal najnižjemu ponudniku g. Špesu za celotna ure-

jevalna dela (brez tržnice) za vsoto 63.470 dinarjev.

Sprejet je bil predlog za gradnjo nove sirotišnice v Studencih. Ta naj bo visokoprtilična in podolgovata stavba, kar je za starčke in bolnike bolj primerno. Po načrtu so za gradnjo sirotišnice predvideni stroški na 120 do 130 tisoč dinarjev. V ta namen je občinski odbor sklenil najeti 150.000 dinarjev posojila v Narodni posojilnici po 7 in pol odstot. obrestih za dobo 5 let. Ko je odbor rešil še nekaj tekočih zadev, je župan sejo zaključil.

Koder hladnokrvno priznava svoja tolovajstva

REKONSTRUKCIJA ROPARKEGA U MORA V KALŠAH, KER NI JASNO ALI JE AČKA USTRELIL KODER ALI PINTARIČ.

Na mariborskem kolodvoru je včeraj popoldne velika množica sprejela zloglasnega razbojnika Josipa Kodra. S poltovornim avtomobilom so ga prepeljali na orožniško poveljstvo. Popoldne se je pričelo zasliševanje, ki je trajalo do poznega večera. Koder je bil ves čas miren, udal se je v svojo usodo in priznal je vse. Pri soočenju s Pintaričem mu je ta očital, zakaj je vse to storil, nakar je Koder molčal. Pri zaslišanju je Koder omenil, da se ni potikal po mariborski okolici in Slovenskih goricah, kot so pisali vsi listi, od katerih si je hranil izrezke, pač pa se je takoj napotil proti Dolenjski. Vsi vlni in tatvine, 23 po številu, so z izpovedbami Kodra in Pintariča, ki se v glavnem krijejo, pojasnjeni. Edino roparski umor v Kalšah je še v glavnih točkah nepojasnjen in so se orožniki odločili za rekonstrukcijo dogodka.

Danes ob petih zjutraj so odpeljali Ko-

dra in Pintariča v močnem spremstvu, pod vodstvom narednika g. Gvidona Zorenča v Slovensko Bistrico, kjer se jim je pridružil kapetan g. Mavrič. Ekskorta je nato odšla na kraj krvavega dogodka v Kalše na Pohorju. Glavno vprašanje je, kdo je ubil Ačka. O tem si nista na jasnem niti Koder in Pintarič, ker sta streljala oba. Vendar se bo to dalo ugotoviti na licu mesta, ker sta streljala vsak pri svojem oknu in je važno, pod katerim oknom je kdo streljal, oziroma pod katerim so našli ubitega Ačka. Ugotovitev morilca je glavni namen današnjega ogle-da v Kalšah. Poleg tega umora je najhujši Kodrov delikt streljanje na orožnike pri Ptujju. Popoldne se komisija vrne s Pohorja in Koder bo najbrž že danes izroččen sodišču. Pričakuje se, da bo ves material zbran nekako do decembra in bo takrat pred sodiščem velika razprava.

Zadruga „Neodvisno gledališče“ v Mariboru

Ta zadruga je bila ustanovljena z namenom, da pospešuje napredek slovenskega avantgardnega gledališča, ustanavlja in podpira gledališke šole, prireja predavanja in tečaje, propagira gledališko umetnost z izdajanjem knjig, revij in brošur ter pridobiva potrebne stavbe in inventar. Poslovni delež znaša 10 din, enkratna vpisnina pa 50 din. — Jamstvo za obveznosti zadruge je omejeno. Zadrugo obratno glavnicu sestavljajo: poslovni deleži, izposojila, obresti naloženega denarja, pristopnine, dohodki prirediteljev in izdajanja publikacij, dohodki iz premične in nepremične imovine ter razni drugi dohodki.

Organi zadruge so: upravni odbor, nadzorni odbor in skupščina.

Sklic izredne skupščine ima pravico sklicati 1/3 zadržnikov.

Vsak zadržnik ima pravico do enega glasu.

Pedružnice se ustanovljajo v pokra-linskih središčih in imajo nalogo podpi-

rati upravni odbor pri izvrševanju programa zadruge.

Vstopajte v zadrugo »Neodvisno gledališče«!

ODBOR.

m. Zalna seja francoskega krožka. Včeraj se je zbral odbor francoskega krožka v Mariboru, da počasti spomin svoje pokojne ustanoviteljice in predsednice ge. Marije Maistrove. Podpredsednik društva g. senator dr. M. Ploj je s prisrčnimi besedami označil njen značaj, iniciativnost in izredno delavnost. Francoski krožek, ki mu je posvečala svojo posebno skrb, ji bo izkazal trajno čast najbolje s tem, da nadaljuje delo v njenem duhu.

m. Vprašanje izdajanja obrtnih oblastil. Združenje obrtnikov v Mariboru je naslovilo na bansko upravo spomenico, v kateri prosi, da bi obrtna oblast prve stopnje nove obrtne pravice špecificirala tudi na pravice blaga, ki ga imetniki smejo prodajati in da se ne bodo dogajali primeri, ko papirnica prodaja žlahtne kovine in galanterijske izdelke.

m. Umrla sta 73letni bivši natak Ivan Frölich iz Slovenske ulice in 65 letni jetniški nadpaznik ter gostilničar Luka Kekc z Meljskega hriba.

m. Poroka urednika »Politike«. Jutri se bo v pravoslavni kapelici v Melju ob 11. uri popoldne poročil mariborski urednik beograjske »Politike« g. Laza Brajić z zasebno uradnico gđc. Marto Brečelnikovo iz ugledne mariborske narodne družine.

m. Koncert v mestnem parku bo v primeru lepega vremena jutri, od 11. do 12. ure.

m. Sokol-matica sporoča, da je jutrišnji izlet v Kamnico oblastveno odpovedan.

m. Praški pevski zbor »Smetana«. V začetku oktobra priredi ta svetovno znani pevski zbor koncert v Mariboru. Opozorjamo glasbeno publiko na ta veliki kulturni dogodek.

m. Vse odjemalce toka obvešča mestno električno podjetje, da bo v nedeljo, dne 25. septembra od 6. do 8. ure zjutraj električno omrežje za mesto Maribor in okoliške občine odklopljeno.

m. Mestno poglavarstvo v Mariboru prepoveduje na osnovi tržnega reda vsako ponujanje in prodajanje živih izven tržnega prostora. Ravno tako se prepoveduje prodaja surovega masla od hiše do hiše. Pod živila se razume tudi vse sadje in zelenjava. Proti kršiteljem tega razglašajo se bo strogo postopalo.

m. Izlet Maistrovih borcev k Sv. Juriju ob Pesnici. Jutri, v nedeljo popoldne po hiti mariborski Maistrovi borci skupno k Sv. Juriju ob Pesnici na družabno prireditve odseka ZMB združeno z vinsko trgatvijo, ki bo pri g. Resniku. Tajništvo Zveze Maistrovih borcev poziva članstvo, ki se želi poslužiti cenjenih prevoznih sredstev za udeležbo izleta k Sv. Juriju ob Pesnici, da se danes med 6. in 7. uro zvečer zglašijo v tajništvu ZMB v Narodnem domu.

m. Veternica žene dinamo. Danes zvečer bodo na »Griču« prvič zažarele žarnice, ki črpajo energijo iz pogona na veternico. Zanimiv ameriški izum je na tem mestu kot prvi poizkus v naši državi.

Otroške vozičke

vseh vrst kupite najceneje pri „Obnova“ F. NOVAK, Jurčičeva 6

m. 15 novih občinskih revežev v Košakih. Na zadnji občinski seji v Košakih so odobrili redne ubožne podpore 15 novim občinskim revežem.

m. Košaki dobijo vodovod. V predelu košaške občine, kjer grade nove vile, je izšla od tamkajšnjih hišnih posestnikov iniciativa za napeljavo vodovoda. Sami so se pričeli pogajati z mestno občino, ki je pripravljena napeljati oziroma priključiti Počehovo z vodovodno napeljavo za 46.000 dinarjev. Občina bo k temu znesku prispevala 36.000 dinarjev. Napeljavo bo dovršena še pred tlakovanjem državne ceste.

m. Ne vozite po pešpoti! Sprehajalci se upravičeno pritožujejo nad vozniki, ki vozijo po pešpotih v Vinarjih in za Tremi ribniki ter kvirajo poti. Te pešpoti so od raznih vozil že tako razorane, da so potrebne popravil.

m. Josip Koder umrl. Včeraj je v mariborski bolnišnici podlegel poškodbam 36-letni hlapec Josip Koder iz Marije Snežne, ki je padel z visoko naloženega voza in si zlomil hrbtenico.

m. Gradbeno gibanje v Studencih. Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru gradi na vogalu Stritarjeve in Erjavčeve ulice v Studencih veliko dvonadstropno stanovanjsko hišo. V Sokolski ulici v Studencih gradi enonadstropno stanovanjsko hišo posestnica Alojzija Žigert z Vrhovdola.

m. Dr. Krekovo ulico v Studencih že popravljajo. Navozili so tja gramoz in delavci izravnavaajo velike kotanje, ki so na tej cesti. Cesta je bila že v zelo slabem stanju in je bila popravila nujno potrebna.

m. Prijeta tihotapca. Obmejni stražniki so naleteli na dva moška, ki sta nosila precejšen tovor. Ko so ju stražniki pozvali, naj se ustavita, sta začela bežati. Stražniki so oddali za njima nekaj strelcev. Eden je odvrnel tovor, v katerem je bilo 21 kg saharina, drugemu pa je uspelo pobegniti.

m. Po stopnicah padel v klet. Pri Sv. Barbari v Halozah je sinoči padel po temnih stopnicah v klet 49-letni delavec Andrej Hvalec in si zlomil levo nogo. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

m. Junec ga je pohodil. Na hočem Pohorju je med pašo pobesneli junec podrl na tla 12-letnega pastirčka Antona Bergauerja in mu stopil na desno nogo, da mu jo je zdrobil. Poškodovanca so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

m. Znameniti filmski igralec Harry Baur bo novembra gostoval s svojo umetniško skupino v Zagrebu.

Poravnalni oklic. Okrajno sodišče v Slov. Bistrici je uvedlo postopanje o imovini dolžnice Jožice Furman, trgovke z mešanim blagom. Narok za sklepanje poravnave bo 4. nov. t. l. ob 9. uri na okr. sodišču. Terjatve je treba prijaviti do 29. okt. Dolžnica namerava plačati upnikom 40% terjatev v desetih enakih mesečnih obrokih.

m. Stojnice s sadjem bodo na Glavnem trgu. Iz verodostojnih krogov doznava-mo, da bodo po končani ureditvi Glavnega trga namestili stojnice s sadjem zopet na Glavnem trgu. Kje bodo stojnice, bo določila posebna komisija.

m. Zaradi preložitve glavnega plinovoda na drž. mostu bo ukinjena dostava plina v noči od nedelje na ponedeljek od 21.—4. zjutraj za ves desni breg.

Dve kolesi najdeni. Brivski mojster Franc Knez iz Sodne ulice je našel pred svojim lokalom naslonjeno moško kolo znamke „Bismark“ z evidenčnim številom 25235. — Drugo moško kolo pa je našel pred avtomatskim bifejem stražnik. Kolo je znamke „Waffenrad-Steier“, ima dinamo svetilko in ev. števil. 21542.

Dr. Sava Aleksič, asistent-specijalist na oddelku za ušesne, vratne in nosne bolezni Splošne bolnice v Mariboru, je otvoril privatno prakso v Jurčičevi ul. 6/II.

Novoga portugalca toči gostilna pri Lipi, Gregorčičeva 19.

Francoski tečaj. Francoski krožek v Mariboru bo otvoril v oktobru zopet svoj francoski otroški vrtec in svoje tečaje za mladino osnovnih, meščanskih in srednjih šol in za odrasle. Kraj in ure teh tečajev so označeni na lepaku, Gregorčičeva ul. 4, vsa pojasnila se dobijo ob sredah od 17. do 19. v društveni čitalnici, istotam. Vpisovanje bo 30. septembra in 1. oktobra od 18. do 19. v društveni čitalnici, od 3. do 8. oktobra pa v tečajih samih. Pouk se začne 3. oktobra. Šolnina je zelo zmerna.

Obiščite kabaretni program v Veliki kavarni. V nedeljo popoldne predstava.

Tečaj ruskega jezika (začetni in nadaljevalni) se bodo začeli s 1. oktobrom. Prijave v knjižnici Ruske Maticice ob sredah in sobotah od 19.—20. ure (Sodna ulica 9-III. Prostor Nar. strokovne zveze) in pri prof. Sokolovu, klasična gimnazija. Šolnina 20 din mesečno.

Starokatol. cerkev občina javlja svojim vernikom in prijateljem, da odpade v nedeljo, 25. t. m., običajna sveta maša in da bo v oktobru služba božja ob 9. uri v Nar. domu le prvo (2. X.), tretjo (16. X.) in zadnjo nedeljo (30. X.)

Briljante po ugodnih priložnostnih cenah dobite samo v trgovini M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosposka 15. Tudi na obroke brez povišanja cene!

Poseben vlak v Trst v nedeljo, dne 16. oktobra 1938. Vožnja iz Ljubljane in vizum le Din 78.—. Podrobne informacije in prijave najkasneje do 7. oktobra. — Izkoristite ugodno priložnost!

Ocvrte in pečene piške. Gostilna Marica Karbutz, Frankopanova ul.

Spominski koncert posvečen blag. Vit. kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki ga prireja društvo »Jadran« s sodelovanjem gđc. Tkalčeve, g. Kamušiča in g. prof. Gregor Zafošnika, bo v soboto, 8. okt., ob 20. v frančiškanski cerkvi.

Kino

Grajski kino. Veliki pomorski film: Gospodarji viharja. Nemški dialog. Pri-de: Uspavanka.

Kino Union. Najveselejša, najzabavnejša šaloigra zadnjih let »Vzorn: soprog« Heinz Rühmann, Heli Finkenzeller.

Sport**Mariborski lahkoatleti v Varaždinu**

Varaždinska Slavija bo priredila jutri popoldne lahkoatletski meeting, ki bo zvečan s proslavo 15 letnice zaslužnega pionirja lahke atletike Dragana Grimmsa. Poleg domačinov in reprezentativcev z balkanijade bo gostovala tudi ekipa Železničarja, ki jo tvorijo Stranič, Muraus, Gregorovič, Hlade, Gujznik, Davidovič in Balgavi. Startali bodo v sledečih disciplinah: 100 m, 800 m, met diska, met kladiva, skok v višino, skok ob palici, skok v daljino, štafeta 400+300+200+100. — Zastopnikom Maribora želimo mnogo uspeha!

Prvenstvena nedelja

V nedeljo se bo nadaljevalo podsavezno nogometno prvenstvo. Dočim bodo drugorazredni klubi in juniorji že kmalu gotovi z jesenskim delom prvenstvenega tekmovanja, bo prvenstvo prvorazrednih šele postalo prav zanimivo. Že rezultati prvih treh kol dajejo slutiti, da bo prvenstvena tabela doživela še večkratne pričakovane in nepričakovane izpremembe. Železničar je šele posegel v tekmovanje, a tudi Mariborovo moštvo, ki mu je bila sreča doslej izrazito nenaklonjena, bo gotovo z Železničarjem vred zasedlo eno izmed mest v gornji polovici tabele, tako da bo tabela od nedelje do nedelje zanimivejša, a istočasno tudi problematičnejša kar se tiče končne razvrstitve konkurentov.

Trenutno vodijo s po 4 točkami ČSK, Mura in Rapid, pri čemer pa je odigral ČSK eno tekmo manj (2) kakor ostala dva: V nedeljskih prvorazrednih tekmah sta v Mariboru pač Maribor in Železničar favorita, izid tekme v Čakovcu pa je precej negotov, kajti ČSK ni v taki formi, da bi ji na račun domačega terena pripisovali mnogo večje izgleda na zmago kakor gostujočemu Rapidu.

Spored jutrišnjih prvenstvenih tekem v mariborskem okrožju:

Maribor: ob 9.30 Železničar - Rapid (jun.); ob 14.45 Železničar - Mura, obe na igrišču Železničarja; ob 14.15 Maribor - Slavija (rez.); ob 16. Maribor - Slavija, obe na igrišču Rapida.

Čakovec: ob 16. ČSK - Rapid, igrišče ČSK.

Dolnja Lendava: ob 15. Lendava - Drava, igrišče Lendave.

Po sporazumu Ptuj in Gradjanskega je tekma Ptuj - Gradjanski, ki bi se morala jutri odigrati v Ptuj, preložena na 2. oktobra ter se bo odigrala v Čakovcu, a nekatera dela so prevedena tudi na Dalmatino, v prvi vrsti na angleški. Bila je vnukinja slavnega bana Ivana Mažuranića in sestra sedanjega predsednika jugoslovanskega senata.

V Ulrichovem salonu je razstavljal te dni nemški slikar Jungnickel. Razen nekaj slabih krajin, je bila vsa razstava posvečena večinoma življenju živali. Vendar je bil med njimi najštevilnejše zastopan osel. Nasljal ga je v vseh možgih položajih, ponekod sicer z neko najvno tehniko, v splošnem pa s precej dobrim psihološkim pogledom. Posebno uspela je pa bila prekrasno izdelana skulptura tigrov (pastei), ki je bila tudi takoj prodana. Na izbero motivov (tigrov in oslov) je vsekakor vplivalo njegovo okolje. Prodajal je malo. Razumljivo. Saj imamo takih motivov v vsakdanjem življenju dovolj...

Naj mojster Plečnik gradi tu novo cerkev, ki bo za katedralo druga največja v Zagrebu. Doslej je dograjena že

Celjski sport

Ob 16.15 bo na igrišču pri »Skalni kleti« letošnji »celjski derby«. Za podsavezno prvenstvo se bodo srečali Atletiki in Celje. Tekma bo gotovo jako napeta, med sportno publiko vlada za njo veliko zanimanje. Atletiki so zaprosili pri JNS-u za sodnika izven področja LNP-a. Ob 15. uri bo predtekma med juniorji obeh klubov, predpoldne ob 10.30 pa bo na istem igrišču drugorazredna prvenstvena tekma Laško - Hrastnik. Celjski Olimp bo gostoval na vročih trbovljskih tleh proti domačinu Amaterju.

s SK Ljubljana, naš zastopnik v državni ligi, igra jutri doma proti znanemu Orientu iz Sušaka prijateljsko tekmo. Ligaši jutri radi tekme Poljska-Jugoslavija ne igrajo prvenstva.

s Juniorska prv. nogo. tekma Železničar - Rapid se vrši jutri že ob 9.30 mesto ob 10., kakor smo prvotno objavili.

s Zagrebški nogometni podsavez bo imel jutri svoj 20. redni letni občni zbor. Že ves teden se vršijo med klubi dolgotrajna pogajanja, iz katerih se vidi nezadovoljstvo z delovanjem dosedanje uprave.

Teniški uspehi v Solunu

Na mednarodnem turnirju se je nadaljevalo igranje singlov ter so jugoslovanski zastopniki v vseh sprečanih zmagali. V konkurenci gospodov je zmagal Radovanović (J) nad Argilopulosom (G) 6:3, 6:2, po jako zanimivi in razburilivi igri. Radovanović se je s tem placiral za semifinale. V singlu dam s obili doseženi naslednji rezultati: Serneć (J) - Kiry (G) 6:0, 6:1; Kovač (J) - Rubiju (G) 6:2, 6:1, Florijan (J) - Rabesku (G) 6:2, 6:1, Kovač (J) - Simons (Ang.) 6:1, 6:1.

Navdušenje v Grčiji

Zmaga Grkov na letošnjih balkanskih igrah je našla v celi Grčiji živahen odmev. Kakor stare olimpijske zmagovalce so sprejeli v Atenah in Solunu lahkoatlete, ki so se vrnili iz Beograda. Narod jih je povsod navdušeno pozdravljalo, posebno Ragazos, ki je v rekordnem času zmagal v maratonskem teku. Včeraj jim je bil v navzočnosti mnogih odličnikov prirejen v Atenah banket, na katerem je Grška lahkoatletska federacija dobila srebrno plaketo z vrezanimi imeni vseh reprezentantov, vsi zmagovalci pa so razen tega dobili kolajne. Tudi v Solunu so jih svečano sprejeli, kjer sta bila središče zanimanja. Ragazos in Mantikas. Prvega so nosili ljudje na ramenih in končno se je po radiu zahvalil svojim sorjakom za prisrčen sprejem. Ragazos je s svojo zmago postal pravi narodni junak, ki ga Grki spoštujejo kakor so nekoč cenili stare olimpijske zmagovalce.

s Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu se bo vendarle vršilo v Švici, čeprav se je temu upirala mednarodna liga. Po-

samezni savezi so izjavili, da naj ostane konkurenca v Švici, tako da izgleda, da se bodo tekmovanja tudi l. 1939. vršila v Curihu in Baslu.

s Olimpijski nogometni turnir 1940. V Helsinkih je bil organiziran poseben odbor, ki naj izvede nogometni turnir olimpijskih iger, ki bodo l. 1940. na Finskem. Ta odbor je sklenil, da se nogometno tekmovanje ne bo vršilo po vzorcu svetovnega prvenstva v Franciji, za katero so posamezne države že doma igrale izločilne tekme, temveč celotno tekmovanje se bo odigralo v Finski, ki ima dovolj večjih mest, ki se za te tekme potegujejo. Gotovo si Finci obetajo velik obisk tujcev in dober zaslužek.

s Kontinentalna reprezentanca za tekmo z Anglijo, ki bo dne 26. X., še ni sestavljena. Rečeno pa je že, da bo izbrana enajstletnica igrala pred odhodom dne 22. X. še training-tekmo na Holandskem. Izgleda, da bo moštvo sestavljeno predvsem iz Srednjeevropejcev in Italijanov.

Šah**Dober diplomat — dober šahist**

Znani angleški minister in diplomat sir John Simon ni samo odlični politik, ampak tudi prav dober in obenem strasten šahist. Kljub napetemu mednarodnemu položaju je te dni vodil bitko tudi na šahovnici, ko sta se v Londonu tolkla dva šahi kluba za prvenstvo. Na prvi deski je igral sam minister Simon in dobil partijo v prav lepem stilu. Sicer je partijo, ki jo spodaj objavljam, nekoliko »diplomatsko zavlačeval«, vendar pa je igral zaključek izredno lepo.

Alpinov protigambit.

Beli: John Simon Črni: Morley Roberts

1) d2—d4, d7—d5 2) c2—c4, e7—e5 3) d4:e5, d5—d4 4) Sg1—13, Sb8—c6 5) a2—a3, Ld8—e6 6) Dd1—c2, Lf8—c5 7) b2—b4, d4—d3 8) e2:d3, Lc5—d4 9) Lc1—b2, Ld4:b2 10) Dc2:b2, Sg8—e7 11) d3—d4, Le6—g4 12) d4—d5, Se7:d5 13) e4:d5, Dd8:d5 14) Sb1—c3, Dd5—e6 15) Sc3—b5, Ta8—c8 16) Lf1—e2, Lg4:f3 17) Le2:f3, Sc6:e5 18) 0—0, Se5:f3+ 19) g2:f3, 0—0 20) Kgl—h1, Df6—h3, 21) Tf1—g1, Dh3:f3+ 22) Tgl—g2, g7—g6 23) Sb5—d4, Df3—d5 24) Tal—e1, c7—c5 25) b4:c5, Te8:c5 26) f2—f3, Te3—c4 27) Tel—e4, Tf8—d8, 28) Tg2—d2, Dd5—h5 29) Te4—c3, Td8—c8 30) Sd4—b3, Dh5—b5 31) Te3—d3, Dh5—e8 32) Td2—e2, De8—c6 33) Kh1—g2, Te4—g4+ 34) Kg2—12, Tg4—h4 35) Ki2—e1, Dc6—b6 36) Td3—e3, Te8—f8 37) Db2—c3, h7—h6 38) Kel—f1, Db6—b5 39) Sb3—d4, Db5—d5 40) Te3—e4, Th4—h5 41) Te4—e8, Tf3:e8 42) Te2:e8+, Kg8—h7 43) Te8—h8+! Kh7:h8 44) Sd4—f5+ in črni preda.

š Julija 1939 se bo vršila v Buenos Airesu šahovska olimpiada. Do sedaj je prijavljenih 33 držav, med njimi tudi Jugoslavija.

Kultura**Zagrebsko kulturno pismo**

kripta. Cerkev grade v popolnoma novem delu mesta, v prekrasni Zvonjini ulici. Po modelu sodeč, ki je razstavljen v kripti, bo res lepa stavba. Kakor mi je povedal ključar, je Plečnik napravil načrt zastoni, vsekakor redek idealizem. Na Jelačićevem trgu pa gradi italijanska zavarovalnica »Assicurazioni Generali« osemnadstropno palačo. Prejšnjo ogromno trinadstropno hišo na istem mestu so morali zato podreti. V bližini je že pod streho palača francoske zavarovalnice »La Nationale«. Zgrajena je v novem pariškem slogu. Vse lepo, saj vemo, da se bo pridružila temu pariškemu stilu tudi pariška blagajna...

V umetniški akademiji izdelujejo kip romunskega kralja Ferdinanda za Bukarešto. Po obsegu sodeč bo to eno največjih Meštrovičevih del. Pred kratkim pa je izgotovil Meštrovič impozanten spomenik kralja Aleksandra za Cetinje. Sedaj pride na vrsto menda Avgustinčičev Pilsuški za Poljsko, ali pa njegov Skenderbeg za Albanijo. Toliko naročil ima menda malokatera umetnostna akademija.

Premiera Synkove češke drame »Velika stvar« je uspela. Vendar se kri-

tiki ne strinjajo v oceni interpretacije in razdelitvi vlog. Synek obravnava v dramati aktualne probleme v slogu Wernerjevih »Ljudi na ledeni plošči« in Čapkovih »Bele bolezni«. Posebno inteligentna je bila Nučičeva interpretacija pravdnika. Občinstva ni bilo mnogo. Kriv je po mojem mnenju menda naslov drame, saj v velike stvari dandanes pri nas nihče več ne veruje.

Veljiko »Otroško carstvo« zagrebške radijske oddajnice, ki ga vodi znani režiser in bivši ravnatelj drame Tito Strozzi, je dosegel nov uspeh. Človek je presenečen, koliko talentov je med otroci. Velika odkritja so nastopil podeželskih otrok. Razveseljivo je, da so pričeli povsod posvečati toliko pozornosti otroku in njegovim potrebam. Menda bi bilo tudi marsikatero drugo carstvo veselo, ako bi vladal v njem tak red z veseljem do dela, kakor vlada v tem.

Ob koncu pa še nekaj, kar prav za prav ne spada sem. V Zagrebu smo dobili novega jugoslovanskega državnega šahovskega mojstra. Je to 24-letni Mariborčan Ivan Lešnik. To je zaviden uspeh mlade mariborske šahovske generacije. Uspeh je posebno zaslužen, saj je dandanes šahovska država ena izmed redkih, kjer odloča le sposobnost in znanje. Ta zavest je za sedanjo mladino ne-

š Belgijski mojster Koltanovski, prvak v igranju slepih partij, se nahaja na turneji po Ameriki, kjer bo igral več matchev in simultank.

Ženski kotichek**Negovanje lica****Gube v licu vas delajo starejšo!**

Čisto lice, brez slednje gube, je želja vsake žene. Dandanes lahko to dosežejo tudi starejše žene, če posvečajo svojemu licu le nekoliko pažnje.

Žene, katere so prekoračile trideseto leto, naj se predvsem čuvajo sonca, ker sonce zelo suši kožo in tako povzroča gube. Te gube je starejši ženi jako težko izgledati, ako jih je sploh še mogoče. Zato ne pojdite na sonce nikoli nezaščiteni, to se pravi, ne brez očal, ščita proti soncu, sončnika ali širšega klobuka. Posebno, ako so oči nezaščiteni, morate ob močnem soncu vedno žmirkati in s tem se tvorijo gube v kotu ob očeh in pod očmi. Te gube je težko odpraviti. Zato namažite lice, predno greste na sonce z mastno, po možnosti za kožo hranljivo kremo, zlasti okoli oči, čeprav so te zaščiteni.

Pravtako pazite, da ne boste imeli nikoli čvrsto stisnjenih ustnic, kar se rado dogaja pri delu, čitanju ali opazovanju. S tem se zasekajo okoli ust ostre poteze, katere so vsaki ženi nezaželjene. Tu je treba le nekoliko energije in pažnje.

Posebno poglavje je uporabljanje pudra. Puder dandanes uporablja že skoraj vsaka povprečna žena. Izbrati ga mora vedno za nijanso svetlejšega nego je barva njene kože. Uporaba pretemnega pudra dela lice starejše. Tudi zvečer in ponoči žena ne sme zapustiti svojega lica. Kakor bi se zdelo vsaki ženi nemogoče, da bi legla obuta in oblečena v posteljo, prav tako se ji mora zdeti nemogoče, da bi legla zvečer neumita. Ako želite, da očuvate vaše lepo lice, ga zvečer pred spanjem temeljito umijte. Dobro je, če v slučaju, da se smihate, a tudi sicer, očistite kožo z losionom (vodica za čiščenje kože). Ako je vaša koža zelo suha, morate uporabljati mastno kremo, ki pa ne sme biti nikoli lepiliva. Na očiščeno lice namažite po potrebi tanjši ali debelejši sloj kreme. Pustite jo na licu uro ali dve ali pa celo noč. Držite se nasveta kakšne kozmetičarke ali pa lastnega izkustva. Čim bolj suha je koža, tembolj mastna mora biti krema — najbolja je takozvana vitaminkrema, katera prodira v kožo, hrani celice v tkivu in obnavlja izsušeno površino kože. Ženi, ki ima mastno kožo, niso potrebne mastne kreme, temveč samo že poprej omenjena vodica (losion). Dobro je, če se vsaka žena, kateri je kaj do lepote in svežine njenega lica, vsaj enkrat obrne na kakšno kozmetičarko, ki ji bo dala najboljši nasvet z ozirom na potrebe njenega lica.

precenljive vrednosti. Mlademu mojstru iskreno čestitamo!

Daniilo Vihor.

k Včerajšnja »Slovenija« prinaša beležko glede kritike dr. Petrovičeve knjige, ki je pod naslovom »En narod ali dva« pred dnevi izšla v našem kulturnem pregledu. Beležka je naslovljena na napačno addresso, ker Rr. (Bojan Ribnikar) razen dopisov iz Pariza ni v »Jutru« svoje čase ničesar drugega objavljajal.

k. O Francovem preganjanju Baskov. Baskiški katoliški duhovnik Inaki Aberigoyen je izdal v Parizu knjigo o Francovem preganjanju katoliških Baskov pod naslovom »7 Mois et 7 Jours dans L'Espagne de Franco« (7 mesecev in 7 dni v Francovi Španiji), ki je vzbudila veliko pozornost.

k. Le Nord. V Stockholmu je pričela izhajati štirikrat na leto velika v francoščini, angleščini in nemščini pisana revija »Le Nord« (Sever), ki je glasilo mišljenja in idealov Danske, Islandije, Finske, Švedske in Norveške ter pomena malih narodov sploh. Namenjena je pred vsem tujemu svetu.

k. Nova slovaška revija. V Turčinskem Sv. Martinu na Slovaškem se je ustanovil nov mesečnik »Slovenská cesta« (Slovaška cesta), ki je namenjen srednješolskim višjih razredov.

Gospodarstvo**Pereča vprašanja kmečkega gospodarstva**

Od vseh slojev človeške družbe se je doslej kmečki še najmanj okoristil z ogromnim napredkom znanosti in tehnike. Da je temu tako, ni zgolj slučaj. Kmet, ki dela od zore do mraka najtežavnejše delo, ima kaj malo časa, da še razmišlja o drugih stvareh. V zadnjem času so tudi kmetje dobili svoje stanovske zbornice. Te so prve poklicane, da se brigajo za napredek kmetijstva. Najeti bi morale strokovnjake, ki bi proučili najprej, kakšne vrste pridelkov so za naše kraje najbolj rentabilne. V obzir se mora vzeti klimatske in terenske razmere ter možnosti prodaje. Torej izvesti bi se moral (kakor je bilo na tem mestu že povdarjeno) načrt za postopno preusmeritev kmetijske proizvodnje. Šele za tem bi morali za to poklicani strokovnjaki proučiti, kakšni stroji so primerni in potrebni v našem kmetijstvu z obzirom na terenske razmere in z obzirom na vrsto kulture. V sadjarstvu so n. pr. potrebni eni stroji, pri gojenju žitaric drugi in pri vinogradništvu zopet drugi. Zato bi bilo nespametno, če bi se pristopilo k reševanju problema o uporabi strojev, predno bi se rešilo vprašanje o preusmeritvi kmetijske proizvodnje, ki se nam itak samo po sebi vsiljuje.

Pri uvajanju strojev v kmetijstvo mo-

ramo tudi računati z našimi posebnimi zemljiško-posesnimi razmerami. Pri nas prevladuje malo kmečko individualno gospodarstvo. Jasno je, da vsak kmet ne more imeti vseh strojev, ki jih v svojem gospodarstvu potrebuje. To za njega ne bi bilo niti rentabilno, kajti stroji bi večji del ležali nerabljeni. Značilnost kmečkega gospodarstva je, da je mnogostransko. Kmet se bavi z obdelovanjem njiv, z vinogradništvom, sadjarstvom, čebelarstvom, gojenjem živine itd. Za vse te vrste dela si sam ne more nabaviti strojev. Po vsem bi izgledalo, da je uporaba strojev pri nas z obzirom na naše posestne razmere nerentabilna, torej nemogoča. Toda temu se da odpomoči s strojnimi zadrugami. Potom teh zadrug bi mogli kmetje skupno nabavljati in skupno izkoriščati poljedelske stroje. Karakteristika teh zadrug je v tem, da se kmetje iz ene ali več vasi združijo v organizacijo, ki ima nalogo, nabavljati poljedelske stroje in orodja ter jih za primerno odškodnino izposojati posameznim članom. S pomočjo teh zadrug bi se moglo obdržati prednosti malega oziroma srednjega posestva, a si obenem prisvojiti dobre strani velikega posestva, t. j. možnost uporabe strojev.

Ne zametujemo odpadkov

Kakor drugod, tako je tudi pri nas navada, da odpadke zametujemo in da se njihove zanje ne zmeni, da si predstavljajo precejšnjo vrednost in utegnejo v nemali meri vplivati na trgovinsko bilanco države. Le malo je odpadkov, ki se zbirajo in vnovčujejo. Predvsem omenjamo tu cunje, dober papir, lepenko, staro železo in kovino in deloma tudi gumi ter steklo. Toda že za te odpadke je razmeroma le malo zanimanja in se zbira oziroma vnovči le najboljše in še to le zelo površno.

Res je, da v normalnih časih, ko je vsega dovolj in se sirovine lahko v poljubni množini dobavijo iz inozemstva, pravzaprav ni potrebe po zbiranju odpadkov, ker je to spojeno s trudom in zamudo časa, ki se kaj slabo poplača. Saj se lahko drugod hitreje in bolje zasluzi za vsakdanjo potrebo. To naziranje je zelo zmotno in nikakor ne drži. Država, ki ne zbira odpadkov, je potratna, ker v njih tiči premoženje.

Oglejmo si na primer staro železo in druge kovine. Kdor železja več ne rabi, ker mu ne ugaja ali je polomljeno ali zastarelo ali sicer nerabno, ga navadno vrže v smeti ali na gnoj. Le malo je ljudi, ki brskajo po smeteh za staro železje pa se ne zmenijo, ker je težko in vrže v najboljšem primeru le nekaj par ali kvečjemu dinarjev. Nekaj več je zanimanja za boljše kovine, kot med, baker, alumi-

nij, kositer itd., toda tudi teh se nabere bore malo. Poglejmo kovinaste škatle, doze za najrazličnejše stvari. Ali jih kdo zbira, ako niso prav priročne oblike in lepo čiste? In vendar predstavljajo v množini prav čedne vsote. Raznih tub za paste, barve itd. nihče ne zbira, in vendar se vsako leto na ta način uniči na stotine ton cinka. Zbirajo le kolesne zračnice in plašče iz gumija, na stotine pa je predmetov iz gumija ali z gumijem impregniranih tkanin, ki jih zametujemo, čim jih več ne potrebujemo. In vendar je gumi zelo drag in ga je treba uvažati. Našteli bi lahko še celo kopico primerov, mislimo pa, da smo že dovolj jasno povedali, da premoženja, ki tiči v vsakdanjih potrebščinah, ni zametavati.

Jugoslavija bi marsikaj prihranila, ako bi se sistematično zbirali in predelavali odpadki. Železje in kovine se pretopijo in zopet uporabijo v kovinstvu, gumi se prekuha in uporablja pri izdelavi novega blaga, polomljene in umazane škatle in tube romajo v plavže, krpice se v tovarnah predelajo v slabše manufakturno blago ali pa uporabljajo pri izdelavi papirja. Usnje se takisto predeluje, maščobe se prekuhajo in uporabljajo pri izdelavi tehničnih maž in olj.

Imejmo vedno pred očmi, da se da dandanes vse uporabiti in da ne kaže zametavati tudi najneznatnejših predmetov.

Vse se uporabi v industriji in vse se vnovči. Čeprav ni morda izkupiček velik, si mnogi lahko pri tem služijo svoj kruh.

Nemčija se naglo zalaga z žitom

Na svetovnem žitnem tržišču je vzbudila veliko pozornost okolnost, da se je pričela Nemčija z vso naglico zalagati z žitom, zlasti pšenico in koruzo. Poleg velikega nakupa v Jugoslaviji, je Nemčija kupila nad 150.000 ton pšenice v Romuniji ter okoli milijon ton raznih žitaric v Kanadi, med drugim precej koruze. Kanadsko blago je malone vse že vkrcano na ladjah v kanadskih lukah. Poleg tega pa poročajo, da ima Nemčija že vse svoje velike silose polne žita; v vsej naglici pa gradijo nove silose, ki bodo sprejeli nakupljene velike množine žitaric iz Kanade, Romunije in Jugoslavije.

Tekstilna industrija v Srednji Evropi

Po statističnih podatkih Zavoda za svetovno gospodarstvo na univerzi v Kielu se vidi, da se je v jugovzhodni Evropi zlasti močno razvila tekstilna industrija. Tako je od vsega delavstva zaposleno pri tekstilni industriji v Bolgariji 51%, Madžarski 28%, Rumuniji 23%, Jugoslaviji 17% in Češkoslovaški 11% delavstva. Isto razmerje je tudi v Grčiji in Turčiji. Največje število bombažnih vreten odpade na Češkoslovaško, in sicer 3.61 milijonov, sledijo Madžarska 311.000, Jugoslavija 163.000, Rumunija 234.000, Grčija 231.000, Turčija 213.000 in Bolgarija 34.000.

g. **Anglija kupuje pšenico v Romuniji.** Romunija bo letos prodala Angliji 40.000 vagonov pšenice, to je eno tretjino pšenice, namenjene za izvoz.

g. **Škodove tovarne so se preselile** v notranjost Češkoslovaške. Vzrok so resni nemško-češkoslovaški zapletljaji.

g. **Ustavljene mednarodni potniški promet na Donavi.** Zaradi zeključka letne sezone bo ustavljen brzi potniški promet na Donavi iz Dunaja do Ruščuka in bodo parniki vozili samo do Zemuna oziroma Beograda. Zanimivo je, da se potniki rajše poslužujejo naših parnikov ko pa nemških.

g. **Naš izvoz pšenice v Švico.** Na švicarsko-jugoslovanskem trgovinskem pogajanju, ki je bilo te dni v Beogradu, nam je odobren kontigent 2000 vagonov pšenice.

g. **Odložena trgovinska pogajanja z Nemčijo.** Zaradi sedanjih mednarodnih zapletljajev so jugoslovansko-nemška trgovinska pogajanja odložena na nedoločen čas.

g. **Jamstvo agrarnim zajednicam.** Z novo uredbo kmetijskega ministra bo država jamčila za kredite v višini do 50 milijonov dinarjev agrarnim zajednicam v Novem Sadu, Petrogradu, Osijeku, Zagrebu in Skoplju. Tako bodo omogoče-

na hipotekarna posojila kolonistom in dobrovoljcem.

g. **Plačevanje davkov po položnicah.** V celi državi je zaradi poenostavitve poslovanja uvedeno plačevanje davkov in taks po poštnih položnicah Poštne hranilnice.

g. **Opozorilo OUZD v Ljubljani.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce, da v zakonitem roku poravnajo zapadle plačilne naloge.

g. **Mednarodno zanimanje za beograjsko obrtno razstavo,** ki bo 8. oktobra otvorena, je veliko. Za razstavo se zanimajo tudi Čehoslovaki, Madžari in Bolgari.

g. **Uvoz oluščenega riža naj se prepove.** Tako so zahtevali zastopniki naših luščilnic na nedavni konferenci, kajti kapaciteta domačih luščilnic riža je za naše potrebe zadostna.

g. **Švica išče pri nas zastopnike.** Švicarski izvozniki iščejo v Jugoslaviji svoje zastopnike, pri čemer pridejo v poštev samo strokovno usposobljeni trgovci.

g. **Velike žitne silose** bodo pričeli v kratkem graditi na Sušaku. Sušak je ena med največjimi izvoznimi lukami v naši državi, skozi katero gre letno že samo okoli 20.000 vagonov žitaric. Posebna komisija je vprašanje že proučila. Silosi bodo zgrajeni iz privatne iniciative ter jih bo menda gradila neka nemška tvrdka.

g. **Rumunija zamenja petrolej za italijanske brodove.** Rumunija se pogaja z Italijo za zamenjavo rumunskega petroleja z italijanskimi brodovi. Skupna tožnja teh brodov znaša 25.000 ton. 40% kupnine bo Rumunija plačala v gotovini, 60% pa s petrolejem.

g. **Bolgari so nezadovoljni z marko.** Tudi bolgarski izvozniki so z nemško marko nezadovoljni, ker so nemška izplačila vedno pozna in se tečaj klirinške marke neprestano menja.

g. **Licitacija za nabavo drobnih kock** za državno cesto št. 2 na odseku Labore-Kranj je odobrilo gradbeno ministrstvo.

g. **Sestanek gospodarskega odbora** Male antante je po sporazumu vseh treh držav odložen. Prekinjena so tudi pogajanja med Jugoslavijo in CSR glede našega izvoza pšenice.

g. **Trsni sladkor.** Tvorec tega sladkorja, ki daje moštu, oziroma vinu slabšo ali boljšo kakovost, je tekoči mesec. V toplih dneh pridobi sok na čvrstih tleh (peščena — ali apnena lapornata tla) po 1/2% sladkorja, kakor je to menda v teh dneh. Zato lahko razumemo dobro voljo našega vinarja, ki mu je njegov trs kljub neugodnemu avgustu obdržal tako lep in zdrav nastavek. Prav taki dnevi mu gospodarsko zelo pomagajo, ker so kakovostni dnevi in zato osnovno merilo vinski ceni. Da bi le ostalo tako prijetno vreme vsaj do konca tega meseca!

* **Apneni prah za gnojenje** iz najboljšega apna dobavljajo apnenice Ant. Birolla v Kresnicah občinam, korporacijam in poedincem po dnevnih cenah. Vprašati na: pisarna Birolla, Ljubljana, Dalmatinova 10.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

Žgodba mojega življenja

To in še več smo čutile me, ko smo se nekako pol ure za mano vrnile domov. Lady Mary se je umaknila v svoje sobe, da se zbere in pomiri razburjene živce, med tem ko je stala mama pred vrati njene sobe kakor angel z gorečim mečem...

O strašen trenutek plačila, ko smo s povešenimi glavami, rdečimi nosovi in zateklimi očmi stale pred mano in poslušale njeno upravičeno grajo. Pričakovati nismo smele nobene milosti, in mama nam je tudi ni dovolila, kakor si lahko mislite. Dejala je, naj prosimo Boga za odpustanje, kajti ona nam odpustiti ne more, ker jo je sram, da smo njeni otroci. Njene besede so nas zadele v srce in dušo.

Nazadnje smo se vse tri sesedle na malih stopnicah, ki so vodile od maminega boudoirja v oblačilnico; tam smo ostale kakor trije kupi nesreče, čepele na tleh, skrivale obraze v prašno preprogo in se jokale. Strde od sramote svojega dejanja in od maminih grenkih, a upravičenih besed, smo se dobro zavedale, da smo grajo v polni meri zaslužile.

Toda ostalo ni samo pri besedah. Užaljena mama si je izmislila še dosti hujšo kazen: naši ljubi konji so bili za ves teden izgnani iz kraljevskih hlevov in odpeljani v »jarek«. »Jarek«, to so bili skupni vojaški hlevi, v katerih so imeli svoje konje tudi naši mornariški prijatelji. Svoje ime so dobili zaradi tega, ker

32

so bili nameščeni v nekdanjem vodnem jarku, ki je obdajal Valetta

Ta kazen je bila strašna in je pomagala. Bila pa je tudi najzanesljivejše sredstvo, s katerim so bili o naši nemilosti obveščeni vsi naši jezdnji tovariši.

V tistih grenkih urah je pokazal bratranec George svoji »ljubi trojici«, katere početja seveda ni mogel odobravati, vendarle vse svoje sočutje. Še dandanes se spominjam, kako me je dvignilo iz ponižanja, ko sem smela položiti svojo sklonjeno glavo na njegovo ramo in se razjokati. Zdi se mi, da mi je ob tisti priložnosti tudi njegov žepni robec dobro poslužil, kajti človek v tako tragičnih trenutkih ne najde vedno svojega lastnega...

»Uboga, ljuba mala Missy!« je dejal bratranec George.

»Uboga, ljuba mala Missy!« In Missy je spoznala v tisti uri, kako ljubezniv more biti odrasli in veliki bratranec George.

Kdor ima oči za gledanje, se more navžiti na Malti vse pisane krasote; tudi arheologom in zgodovinarjem nudi ta otok bogate zaklade velikega pomena.

Me smo bile premlade, da bi bile mogle spričo zunanje lepote občutiti tudi znanstvene in estetične vrednote. Žal so nas tedaj zanimale feničanske razvaline in od starosti osivele cerkve mnogo manj, kakor med ruševino cvetoče narcise, za katere smo se navduševale. Toda čar tega skalnatega, svoje lepote za kamenitimi zidovi skrivajočega otoka smo tudi me v polni meri občutile.

Na Malti je bilo vse obdano z zidovi. Na prvi pogled se je zdelo, da ni ves otok prav nič drugega, ka-

kor eno samo morje skalovja in kamenja z malimi preprogami nasadov detelje, fižola in artičok v sredini. Ne spominjam se, da bi bila videla tam kje njive pšenice, ječmena ali turščice. Temu je pa bilo morda vzrok tudi to, da smo vsako leto po prvi pomladi otok zapustile in se vrnile šele v jeseni. Vendar tiste detelje ne trate in fižolove njive! Kako globoko so mi ostale v spominu! Detelja je bila visoka do kolena. Me smo jo kradle za svoje ljube konje. Še vedno slišim mirno žvečenje, ki je spremljalo povzivanje sočnih stebel. In zvečer, kadar smo se vračale domov, kako ves napolnjen je bil zrak z vonjem fižolovega cvetja.

Ta vonj, vonj prazne kave in nekega zelišča, ki so ga domačini uporabljali tudi za kurivo, je popolnoma obvladoval vonj malteških vasi. Bili so to značilni vonji Malte.

Malteške vasi z svojimi cestami, ki so ozke in krive, ob katerih se na gosto stiskajo hiše, ki so vse visoke in z balkoni, so podobne bolj stisnjenim mestom kakor kmečkim seliščem.

Opazovalcu malteških vasi se odpro očarljivi pogledi na vrtove in notranja dvorišča, na katerih rasejo v bleščeci se sončni svetlobi in polni bujnosti najrazličnejše cvetice vseh barv, in na skrivnostne koticke, polne orientalskega ali španskega razpoloženja.

Kakor sem že povedala, je na Malti obdana vsaka cesta z visokimi kamenitimi zidovi, ki ovirajo pogled. Zato se lahko zgodi, da pridemo popolnoma nepričakovano v vasi ali naselja, katera bi drugod že daleč vnaprej zagledali. Široka, škrlatno rdeča črta na zidu pomeni, da smo prispeli pred vhod v vas.

(Se nadaljuje.)

Kako je nastala sudetska kriza

S tem je bil načrt št. 2 odpravljen in pokopan. Vmes je posegel lord Runciman. Po njegovih sestankih z dr. Benešom in Hodžo je Hodža izjavil, da izdeluje »tretjo, novo bazo« za pogajanja s Sudeti. Ta nova baza, načrt št. 3, je vseboval razdelitev države na 21 kantono (žup) po švicarskem vzoru. V nemški Češki naj bi bilo kakšnih 8 žup. Župane naj bi imenovala osrednja vlada. Načrt je prišel na dan 26. avgusta, ko ga je Hodža odkril dopisniku londonskega »Daily Telegrapha«. Dan poprej je sudetska stranka izdala neki gostilniški pretep za pretevo, da je dala svojim članom »proste roke; v primerih, kjer bodo napadeni, se smejo poslužiti pravice samoobranbe«...

Zadnjega avgusta je imel Runcimanov sodelavec Mr. Ashton-Gwatkin v Mariborskih toplicah pogovor s Henleinom. Runciman je svetoval vodji sudetskih Nemcev, naj gre po Hitlerjev pristonek k Hodževemu načrtu št. 3. Odkrito vključenje Hitlerja v odgovornost za pogajanja se je zdelo Runcimanu za vsak slučaj koristno. Prvega septembra je prišel Henlein v Berchtesgaden, je bil tam na videz zelo nemilostno sprejet in se je naslednji dan vrnil domov. Tri dni nato je Runciman sporočil, da je Hitler načrt št. 3 odklonil.

Pod Runcimanovim močnim pritiskom in menda po hudih notranjih borbah je vlada 5. septembra sklenila pod predsedstvom dr. Beneša, da bo izdelala »definitivne predloge«: načrt št. 4. Predsednik dr. Beneš je sam sprejel poslanca Kundta in Sebekowskega ter jima razložil osnovne novega načrta. Sedmega septembra je sklenila sudetska stranka dvoje: sprejela je načrt št. 4 kot osnovo za pogajanja, razen tega pa je ugotovila, da se morajo pogajanja zaradi incidenta, ki se je zgodil dan poprej v Moravski Ostravi, za tako dolgo prekiniti, dokler krivci ne bodo kaznovani. Šlo je kakor zmerom za lokalni spor: pretep, v katerem je neki policist z jezdni bičem tebel sudetskega poslanca dr. Maya.

Dan nato je sporočilo notranje ministrstvo, da so bili krivci odpuščeni iz službe in kaznovani. Hkratu je bil objavljen načrt št. 4, ki predvideva:

1. Proporc v javnih službah.
2. Nemške uradnike v nemškem ozemlju.
3. Paritetne nadzornovalne komisije.
4. Štiri različne proračune za štiri narodnostne skupine, in sicer Čehe, Slovače, Nemce in Madžare.
5. Razdeljevanje državnih nabav po narodnostnem ključu.

6. Posojilo 700 milijonov Kč za obmejno ozemlje.

7. Avtonomno krajevno policijo.

8. Jezikovno enakopravnost.

9. Narodno-avtonomno samoupravo v okrožjih.

10. Zaščita manjšin z manjšinskimi zbornicami.

11. Narodno obrambne zakone in katastre, med drugim tudi narodno avtonomne oddelke pri sodiščih.

Devetega septembra je Henleinova stranka izjavila, da je zadovoljna z likvidacijo spopada v Moravski Ostravi. Pogajanja z vlado naj bi se obnovila 13. septembra, na dan po Hitlerjevem govoru.

Dvanajstega septembra Hitler v svojem nürnberškem govoru niti z besedo ne omeni pogajanj, njihove vsebine ali diferenc med obema pogajajočima se strankama. Pač pa zagotovi sudetskim Nemcem pomoč z vso svojo močjo in naznani, da ne bo trpel »druge Palestine sredi srca Nemčije«.

Zanimivosti

Črna roka dela reklamo

Znano je, kako je zlasti v Zedinjenih državah razvita časopisna reklama. Vsote, ki jih velike blagovnice v Newyorku in drugih vele mestih izdajajo za časopisne oglase, so naravnost ogromne in za naše pojme fantastične. Celu v časih najvišje konjunktore ameriška podjetja svoje reklamne kampanje ne omejujejo, marveč jo navadno še bolj stopnjujejo. Ford je nekoč dejal: »Brez reklame bi bil jaz že šestkrat bankrotiral.« In trgovski magnat, lastnik največjih blagovnic Wanamaker, je izjavil: »Če gredo posli slabo, tedaj delam reklamo, da poživim prodajo, če pa gredo dobro, delam še več reklame, da preprečim poslabšanje.«

V načinih in sredstvih reklame, ki gre vsa za tem, zbuditi čim več pozornosti in zanimanja, pa se večkrat dogaja, da

LOTERIJA NA VRANE IN KROKARJE.

V južnih državah severnoameriške Unije povzročajo krokariji in vrane po farmah veliko škodo. Zato so se farmarji odločili, plačati posebno nagrado za vsakega ustreljenega škodljivca. Toda nagrade so bile majhne in nihče se ni ukvarjal s tem poslom. Pa so prišli farmarji na modro misel. Nalovili so nekaj sto živih vran in vranov ter jih opremili s krožki in številkami. Vsako število pomeni, kakor v loteriji, posebno nagrado. Razen te-

Zvečer po govoru in 13. septembra se začno v sudetskem ozemlju organizirani napadi množic na krajevna državna in upravna poslopja, na županstva, pošte itd. Dosti mrtvih.

Vlada razglasi 13. septembra obsedno stanje v nekaterih okrajih. Sudetska stranka izjavi, da zdaj ne more biti več govora ne o načrtu št. 4, ne o karlovarskem programu. Mogoč je le še plebiscit.

Popoldne 13. septembra zahteva sudetska stranka od vlade preklic obsednega stanja, umik državne policije, izročitev lokalne oblasti županom itd. Za izpolnitev te zahteve da rok šestih ur, drugače odklanja odgovornost za vse bodoče dogodke. Ministrski predsednik povabi v Pragi se muče poslance stranke na pogovor, pa jih ni k njemu. Zato vlada na ultimat ne odgovori.

Drugo jutro, 14. septembra, razpusti Henlein komisijo, ki je dotlej vodila pogajanja z vlado. Sledi beg voditeljev sudetskih Nemcev v Nemčijo, tiralica za njimi, splošen preplah. S tem je bilo zaključeno razdobje krize, ne pa še kriza sama. s. č.

ri z letom 1928. znaša celoten svetovni prirastek 45 odstotkov. Na vsem svetu pripada danes 1 avto na 48 oseb, leta 1928. pa na 64 oseb. Na prvem mestu je zopet Amerika (en avto na štiri osebe), njej pa sledijo Anglija, Francija, Nemčija, Kanada, Avstralija itd. Na zadnjem mestu je majhna zamorska republika Liberija, kjer en avto pripada na — 12.821 oseb.

PROZORNA LETALA.

Nemški strokovni časopis »Kunststoffe« objavlja najnovejše iznajdbe na področju umetnih snovi. List objavlja tudi poročila o iznajdbah v tujini, ki so tem zanimivejša in zanesljivejša, ker ne izvirajo iz trenutne potrebe. Nedavno je ta list poročal, da so v Angliji iznašli zelo prozorno gmoto, ki je po teži, trdnosti in prožnosti zelo pripravna za gradnjo letal. Gre predvsem za uporabnost te snovi za izdelavo nosilnih plošč. Že s tem bi se v veliki meri dosegla nevidnost letal. Podobna misel se je pojavila že za svetovne vojne, toda takrat tehnika še ni bila tako razvita, da bi mogla napraviti tako snov.

KAJ JE USPEH?

Neki pisatelj je označil človeka, ki je imel v življenju uspeh, tako-le: »Uspeh je dosegel, kdor je dobro živel, se pogosto smejal in mnogo ljubil; kdor si je pridobil spoštovanje inteligentnih ljudi in ljubezen otrok; kdor je izpolnil svoje mesto v življenju in kdor je izvedel svojo nalogo; kdor je zapustil svet lepši kakor ga je našel, pa bodisi z vzpodbujajočo popevko, z dovršeno pesmijo, rešeno dušo ali kakršnikoli plemenitim dejanjem; kdor je bil vselej pripravljen občudovati lepoto in kdor je umel svoje občudovanje tudi izraziti; kdor je iskal v svojih bližnjih samo najlepše in dal iz sebe vse najlepše, kar je imel; ta, čiger življenje je bila inspiracija, in ki se ga ljudje spominjajo z lepo besedo.«

× Pri poslušanju Hitlerjevega govora je zadela kap neko ženo v Nachodu v ČSR. Šla je k sosedu, kjer imajo radio in poslušala Hitlerja. Ko je kancler začel strastno napadati Českoslovaško, so jo njegove besede tolikanj razburile, da jo je zadela kap. Po dveh urah je žena izdihnila.

× 130.000 žena išče svoje može. V Zedinjenih državah izgine vsako leto približno milijon ljudi. Tam ne obstaja obvezno prijavljanje na policiji kakor pri nas. Zato n. pr. neki Smith enostavno odide iz Newyorka, če mu tam življenje ni več všeč, se preseli v Chicago in začne tam novo življenje kot gospod Miller. Tega se v veliki meri poslužujejo seveda tudi zločinci. — Po isti statistiki izgine letno tudi okoli 400.000 žena.

ga bo izžrebano iz vseh števil eno, ki bo zadelo nagrado 25.000 dolarjev. To je pomagalo, in lov na te ptice je postal zelo priljubljen »sport«.

KOLIKO AVTOMOBILOV VOZI PO SVETU.

Po podrobnih statistikah, izdelanih v Združenih državah Severne Amerike, vozi po svetu 43.078.630 avtomobilov. Na prvem mestu je seveda Amerika s skoro tričetrtinsko večino: 30.041.292. V prime-

Listek

Ivan Potrč:

Narodi se prebujejo...

Kako je to čudovito! Včasih so živeli narodi mirno življenje tam nekje v daljini in notranji Aziji, razen tistih nesrečnih Izraelcev seveda, ki so jih gonili njihovi preroki preko puščav, jih pitali z mano in jih nazadnje pripeljali v ono nesrečno obljubljeni deželo Kanaansko, kjer dan današnji dan ni ljubega miru. Kaj je gonilo Izraelce po puščavi? Zakaj so podirali šotore in se selili ko ptice sevilke? Sv. Pismo nam tako lepo razloži, da so iskali Obljubljeni deželo. Da, ta narod je nemiren in še vedno nima pošteno strehe nad glavo, ker je razžalil svojega Gospoda. In prav je tako. Bog mu je poslal voditelja, on pa ni maral za njim.

Od takrat do danes so se časi kajpada precej spremenili. Bog se je užaljen nad grešniki umaknil, narodom pa prihajajo pošlej pozemeljski voditelji pravi čas, ali pa jim jih rodi kmečke matere. Človek se vsak dan najmanj enkrat prebudi, pamet ga pa sreča, kakor pravijo, le enkrat. In še to zelo pozno v življenju. Zadnje je njegovo pravo prebujenje. Podobno je z narodi. Tudi ti so nekje v otroški dobi. Živeli so tam omenili in tekali kakor otroci po prostranih in nepopašenih travnikih. To je bilo neskrbno in otroško življenje naroda;

mi, starejši narodi, jim lahko zavdamo za tiste dni. Sčasoma, počasi sicer, pa so narodi zrasli in se zavedli sami sebe. To je bilo veliko prebujenje za narode. Rodili so iz svoje srede buditelje, ki so jih potlej docela prebudili. Po dialektivi je tole vedno malo zapleteno vprašanje, ali je moral biti popreje narod ali buditelj. Zadeva bo ostala tako dolgo nerešena, kakor ona s šolo in učitelji. Ali so učenci zaradi učitelja, ali je učitelj zaradi učencev. Ali zadnje je demokratično gledanje na ta problem, demokracija pa je neke vrste degeneracija. Kajti danes sploh ni več dobro misliti. Zakaj bi si posameznik natezal možgane, najmanj pa narodi; oni so zato rodili iz svoje srede buditelja, da misli za nje. Tak moderni vodja potlej vodi svoj narod in je odgovoren zanj samo pred zgodovino, kar tudi lepo zveni.

In tu je zdaj tisti križ s temi voditelji. Dokler so živeli narodi brez njih, jih prav za prav niso pogrešali. Ko jih je pa potlej buditelj prebudil, pa so se iznenada zavedli sebe in šli za njim, kamorkoli je on čutil potrebo, da jih popelje.

Nekateri narodi so se prebudili poprej, drugi pozneje; ali pa so se sploh prebudili že večkrat. Ko se je to zgodilo, so nastale vedno razprtije po svetu. Voditelj je pokazal narodu Obljubljeni deželo, in narod je šel za njim, kakor so nekoč šli Izraelci za Mojzesom. Takih prebujenj je bilo toliko v zgodovini človeštva, koliko je imel kateri narod slavnih časov. Kaj bi jih našteval — vsak

otrok jih pozna. Če povprašate našega malega, ki je še komaj zašel v šolo, vam bo vedel povedati, kdaj je bil kateri narod slaven.

»Rimljani so bili takrat slavni,« bo začel zlobudral, »ko jim je vladal Cezar ter so imeli ves takratni svet pod svojo oblastjo... Francozi so bili slavni, ko jim je vladal Napoleon in jih popeljeval od zmage do zmage... Huni so pa bili slavni, ko jim je poveljeval Atila...« Mali ne bo hitro nehal, slave je bilo že na kupe na svetu, vse naše šolske zgodovinske knjige so je polne. To, pravijo, da je vzgojno — za narod namreč. Navaden otrok ne ve, kaj je vse na svetu. Hlača v šolo, tam pa odkrije slavo v šolskih knjigah. Bere, da je tudi njegov narod preživljal slavne čase in trpel v suženjskih dneh. Zave se vsega tega, in to je dobro za narod. Sploh bi se morali vsi zavedati te slave, če bi hoteli biti slavni narod.

Kaj bi mogoče kaj znali o Hunih, če jih ne bi vodil Atila, ki je sekal glave Keltom po naših krajih? Če kdo kje spi, ne ve nihče zanj, ali se pa vsaj ne zanima zanj. Drugače je z onim, ki kriči. Tak narod je potlej prebujen. Tudi otrok je prebujen, če kriči.

Hudo pa je, če je kdo dolgo spal in ga je med spanjem kdo osramotil, kakor sta na priliko Noetova sinova zasmehovala očeta, ko je zaspal malo v rožcah in se razgalil. Gorje potlej, če se tak užaljen in ponižan narod prebudi in se zave, kakšna se je z njim počenjala! Tudi naši fantje iz zadnje gorjanske vasi ne mo-

rejo prenesti, če jih kdo užali ali pa ponižuje. Takrat se zasveti nož in se preliva kri. V svetu pa je v vsem neka podobnost, kakor je v malem, tako je v velikem. Narodi se sicer ne stepejo več zaradi ženske, kakor so se v starih časih tudi se ne tepejo več za vero, kakor so se v križarskih vojnah, niti za cesarja ne več, kakor so se pod rajnko Avstrijo, ampak zadnja leta so se ideali spremenili ter se razvili v duhu časa — narodi se bojujejo za svojo čast, kakor se je bojeval za čast svoje Dulcineje nesrečni vitez iz Manče.

Saj pravim, na svetu bi bilo čudovito zatišje, če ne bi bilo voditeljev, ki hočejo očistiti svoje narode in jih napraviti slavne.

Francozi so že doživeli svoje očiščenje. Ne rodi pa se jim več nikak Napoleon. Samo enega so imeli... Tudi Italijani so na pravi poti. Španci pa na priliko preživljajo današnje dni najhujše čase svojega očiščenja. Mi smo se že prečistili, vsaj malce, ali pa se še bomo. Kitajce bodo očistili Japonci. Nemci so začeli prvi; ne bo več dolgo, ko se bodo znebili zadnje židovske zalege in še tistega zadnjega procenta, ki jim dela zgaogo ter bodo zasijali kakor kristal pred nami in nam svetili — ne samo nam, ampak vsej Evropi.

Zato pa, kaj bi jaz dal, če bi tudi iz naše srede vstal naš voditelj, ki bi nas očistil ter nas popeljal v tisto Obljubljeni deželo, kjer ne bi bili nikomur več v napoto pod soncem, kakor je že zapisal pesnik.

Mali oglasi

Razno

»GRIC«
sladki vinski mošt, grozdje, furež, klobase. 1283

NAJBOLJŠA DALMATINSKA VINA
dobite v gostini »Solite«, Koroska c. 39. 1232

JOS. TICHY IN DRUG
Koncec. elektrotehnično podjetje. Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 27-56, izpeljuje elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

JEDILNE IN SPALNE SOBE
sperane, politirane, pleskane ter kuhinjske, najmoderneje opreme po najnižjih cenah. Mizarstvo in zaloga pohištva Kompara Aleksandrova 48

2500 DIN
potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite na »Anosa«, Maribor, Orožnova, 91

DVOKOLESA
motorji šivalni stroji, novi modeli otroških in igračnih vozčkov ter triciklov, pnevmatika v največji izbiri in po najnižjih solidnih cenah pri »Tribuna« F. Batjeli, podružnica, Maribor, Aleksandrova c. 26. 291

STROJEPISNA DELA
razmnoževanja, svetlobne kope, prevajanje naceneje pri Kovaču, Maribor, Gosposka ul. 46. 680

OSVETA INDIJSKE BOGINJE
je novi veliki ljubzenski roman, ki ga je pravkar začel prinašati »Družinski tednik«. Zahtevajte brezplačno številko na ogled! »Družinski tednik«, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 27. 1198

DIABETIČNI KRUH
za sladkorno bolne vsebuje zanesljivo 0,2% sladkorja in 18,5% škroba. Izdeluje mariborska pekarna Rakuša Karol, Koroska c. 24. 1247

V nedeljo 25. t. m. bo VINSKA TRGATEV
v gostilni »Zizek« v Krčevini. Le pridi, grozdja dosti mam, — pa ga brez dinarja ne dam. — Klobase, hrenovka in sira, bo tudi velika izbira. Na svidenje! 1305

VARČNA GOSPODINJA
kupi samo s kvalitetnim domačim premogom Peklenica, ki je brez žvepla in pepela ter stane samo Din 320.— za 1000 kg. Za vagonške pošiljke posebne cene. Branko Mejošek, Maribor, Tattenbachova ul. 13, Telefon 2457. 1330

IZ LASTNE PLETARNE
»Mako« perilo najhigieničnejše, za otroke dame in gospode izdeluje po meri tekmo 6 ur, tudi v veliki izbiri. »Luna«, samo Glavni trg 24. 1323

POSTELJNO PERJE
po 8—10 din, kem. čiščeno in čehano 20—25—30 din, ročno čehano 45 din, belo gosje, čiščeno, 75—95 din, ¼ puh, beli, čiščeni, 115—125 din, pri ma puh po brezkonkurenčnih cenah pri tvrdki »Luna«, samo Glavni trg 24. 1324

KRZNARSTVO ŽELEZNIK
Maribor, Kopališka 2. Priporočam cenjenim damam brez obveze ogled novo doselega krzna. Strokovnjaško izdeluje, predeluje in popravlja plašče, jopice, ovratnike in druga krznarska dela. Cene nizke! Prepričajte se! 1291

GAMBRINOVA DVORANA,
Prvovrstna domača hrana. Abonenti se sprejmejo. 1299

POSTELJNE ODEJE
kupite vedno najboljšo samo pri izdelovalcu, A. STUHEC, specialni trgovina posteljnih odelj. Stolna ul. 5. 1350

POSOJILO
do 5000 din damo državnim in javnim nameščencem na večletno odplačilo. Maribor, Vetrinjska 20-I, od 10—12 in popokane od 3—5. 1356

NE POZABITE,
da res prav dobro vino dobite v gostilni »Prešernova klet« v Gosposki ulici. 1366

HALO! HALO!
Jutri vsi na »Vinsko trgatve« v gost. Partlič, Sv. Marijeta o. Peshič, kjer se bo točilo pravo slovenjgoriško vino! Jestvine, n. pr. domače gibance, ocvrta, piške itd. Se v ljudo priporoča pa obisk Marica Partlič. Zveza z letnarškim avtobusom! 1339

Flaneli za perilo

v čednih vzorcih pri
Tekstilani Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

Štiritedenski

TEČAJ ZA KUHANJE
bo odprt dne 5. oktobra v tukajšnji gostilni Möscha, Stolna ulica. Za vodstvo tečaja, ki se bo vršil vsak ponedeljek, sredo in petek zvečer od 8.—11. ure, nam je uspelo pridobiti mednarodno priznano moč. Prilave za tečaj, ki bo seznanil naše gospodinjice s francosko, rusko in poljsko kuharsko umetnostjo, se bodo sprejemale v gostilni »Möscha«. Prispevek za tečaj znaša din 300.— pri čemer so všteti izdatki za živila in večerjo. 1335

Nisem in nikdar
NE BOM PLACNICA DOLGOV
mojega moža Hohl Antona. Pobrežje, Nasipna ul. Hohl Frančiška. 1381

ZA SOLIDNO IZDELAVO
se priporoča krojaštvu Kocbek, Studenci, Aleksandrova cesta 48. 1374

ŠIVALNI STROJI
najboljše nemške znamke pogreznjivi po din 1900.—
Univerzalni šivalni stroji za entlanje, šivanje gumbic, aplikacije, čipke itd., z dolgotrajno garancijo in pod najugodnejši plačilnimi pogoji. Franc Lepoša d. z. o. z., Maribor, Alkesandrova c. 39. 1372

Posest

DVESTANOVANJSKI HIŠI
na prodaj na prometni legi zraven avtobusne postaje Kralja Petra c. 70, Saudenel. Cena 25.000 din. 1287

STAVBIŠČE
2200 m² ob Tržaški cesti. proda Oset, Orožnova 6. 1282

PRODAM HIŠO
tristanovanjsko, Ptuiška cesta 187, Kolarič. 1281

HIŠO
z velikim vrtom prodam. Krpanova ul. 11, Studenci. 1321

POSESTVO
5 oralov, 2 orala vinograda, ostalo sadonosnik in njive, hiša novo zidana, stara 2 leti na prodaj, 10 minut od postaje Cirknica. Olojz Kesak, Dobrenje, n. Pesnica. 1318

Novozgradba, 2 sobi, kuhinja, vrt 27.000.— Enonadstropna hiša 4 stanovanja, ¾ oralov zemlje 37.000.— Trgovska hiša, 6 oralov zemlje 60.000.— Vinogradno posestvo, 5 oralov, pri mešti 105.000.— Posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gosposka 28. 1371

TRGOVINA Z LESOM IN PREMUGOM
ob prometni cesti (bližina kolodvorja), že mnoga leta obstoječa in najboljše vpeljana, se takoj prodaja proti primerni odškodnini. Ponudbe pod »Takoj« na upravo lista. 1311

DOBIČKANOSNA HIŠA
pekovska obrt v hiši, zelo poceni na prodaj. Centrum Maribora. Ponudbe pod »Zelo ugodno« na upravo lista. 1292

Prodaj
ENODRUŽINSKO HIŠO
z velikim vrtom po nizki ceni. D. M. Brezje št. 94. 1375

HIŠA
nova, na prodaj. Vprašati Viktor Parmova 16. Težno. 1394

LEPE STAVBENE PARCELE
700—1000 m², idealna lega, brez prahu, krasen razgled, blizu kolodvorja, eno- dvodružinske vile, ugodno prodaj Mejošek, Košaki 55, Tattenbachova 13, tel. 24-57. 1328

STAVBIŠČA
ludi na obroke. Pobrežje. So kolska 23. 1380

Stanovanje

DVE SOBI IN KUHINJO
pod enim ključem takoj oddam. Magdalenska ul. 34. 1259

SOBO IN KUHINJO
za din 150.— takoj oddam, tudi hišnika iščem. Smolej, Zgornje Radvanje, Hostejeva ul. 5. 1331

ODDAM STANOVANJE
sobico, sobo, kuhinjo, prodam pohištvo. Vodnikova ul. 28, Studenci. 1332

SOBO IN KUHINJO
oddam. Zerkovska cesta 24, Pobrežje. 1329

STANOVANJA
eno- in dvosobna, se oddajo. Smetanova ul. 54, gostilna. 1319

Lepo, meblirana
SOBA
se odda gospodični. Puškinova 4-II, blizu Magdalenskega parka. 1334

DVOSOBNO STANOVANJE
oddam. Stritarjeva 44. 1316

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vhom oddam hiši se odda. Metelkova 53, Magdalena. 1312

OPREMLJENO SOBICO
s posebnim vhom oddam takoj gospodu. Frankopanova ul. 1-I. 1322

SOBO IN KUHINJO
oddam. Težno, Ptuiška c. 44. 1310

Solčna, mebl.
SOBA

s posebnim vhom v pritličju se odda boljšemu gospodu ali gospodični s prehrano s 1. oktobrom. Vprašati Wildenrainerjeva ul. 17, III. nadstr. 1314

SOBO, KRHINJO
in kabinet oddam. Radvanjska 20. 1338

TRISOBNO STANOVANJE
brezhibno, vse pritlikline, vrt 640 din. Jamšek, Črtomirova ul. 8. 1340

Lepo
DVOSOBNO STANOVANJE
Ob železnici št. 10-I s 1. oktobrom za oddati. Vprašati v stavbeni pisarni. Vrtna ulica 12. 1342

DVA SOLIDNA GOSPODA
sprejem na stanovanje in hrano. Židovska 12-I. 1343

Oddam veliko
SOBO
s številnikom. Forster, Studenci. Erjavčeva 3. 1370

SOBA IN KUHINJA
se odda stranki brez otrok. Studenci, Jurčičeva 20. 1383

SPREJMEM SOSTANOVALCA
s 1. oktobrom. Jože-Vošnjakova 21, prtlj. 1382

Sprejem
BOLJŠEGA DELAVCA
na stanovanje. Loška 5-I, vrata 7. 1379

GOSPODA
sprejem na hrano in stanovanje. Vprašati Tržaška 1. bufet, Šramel. 1392

OPREMLJENO SOBO
oddam boljšemu gospodu. Vprašati Tržaška c. 44, trafika. 1398

SONČNO SOBO
s separiranim vhom oddam s 1. oktobrom. Vošnjakova 19-I, pri sodniji. 1361

Odda se s 1. oktobrom
SOBA
in manjša kuhinja v novi zgradbi. Ljubljanska ul. 41. 1352

GOSPODA
sprejem na hrano, z vso oskrbo. Livada 5, pritličje. 1354

SOBO IN KUHINJO
oddam. Prečna ul. 12, Nova vas. 1355

S sodišča

Menica

Ljudje, ki niso kdo ve kako razgledani po svetu in ki se jim slabo godi ter so povrh vsega tega še nagnjeni k talvini, gredo in enostavno koga okrađejo. Na zatožno klop pridejo kol odstotni tatje ter jih sodniki sodijo po paragrafu 316 in po paragrafih, ki se nizajo okrog tega paragrafa. Pri meščanu in obrtniku je to drugače, ti ljudje ne krađejo. V kolikor zaidejo v škripce, prodajajo in zastavljajo prstane ter se poslej pripravajo z zlatarji, cedirajo komu kredite, ki jih že sploh več nimajo ali pa napravljajo lažne menice, da se dokopljejo do posojila.

Alojzija P. in Alojz R. sta oba v letih; on je imel kakih 55 let, ona je pa za kaka tri leta mlajša ter jima obtožnica celo očita, da bi imela ljubavno razmerje. To ljubezen je menda čas že močno ohladil, bila pa je gotovo močnejša pred osmimi leti, ko sta podpisovala listo lažno menico, zaradi katere je bilo obema nerodno pred sodnim stolom. Alojz je naklepoma nasnoval Alojzijo, da je napravila lažno menico. To bianco-menico je odnesel Alojz še istega dne 16. marca 1931. Kreditni zadrugi uslužbenec državnih železnic v Mariboru, da je dvignil na njo posojilo v znesku 3400 din. Na menici je bila podpisana Alojzova žena Marija kot dolžnica, ali ta za dolg in podpis sploh ni izvedela, ker je njeno ime podpisala ljubica njenega moža — Alojzija. Iz vse zadeve se je razvila potlej dolga pravda, ki je tekla pred civilnim sodiščem. 6. nov. 1937. pa je celo Alojz pred okrajnim sodiščem pod prisego lažno izpovedal, da je podpisala menico z imenom njegove žene neka neznanka, ki je pa potlej v življenju nikoli ni več videl. Povedal je še, da bi bila tista ženska stara tako okoli 40 let.

Tej debeli neresnici pa je prišlo sodišče kmalu na sled ter je za epilog te storije oba posadilo na zatožno klop.

Predno si nabavite blago za obleko, plašče ali kosume, oglejte si novo zalogo v 1326

MODNO-MANUFAKTURNI trgovini

Oddam takoj sončno

OPREMLJENO SOBO
s hrano ali brez. Poseben vhom. Kacjanerjeva ul. 22, II. nadstr., vrata 8. 1359

DVA GOSPODA
sprejem na stanovanje in hrano. Poseben vhom. Mlinška ul. 21-I. 1362

Odda se s 15. oktobrom lepo
STANOVANJE
soba in kuhinja, v I. nadstropju, s kosom vrta, za 270 din. Pobrežje, Zrkovska cesta 3. 1364

Dražestno blago za
zimske dečve

Novi vzorci dospeli pri
Tekstilani Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

Lepo opremljeno, solčno
SOBO
oddam samo boljšemu gospodu. Jože Vošnjakova 21-III, za sodnijo. 1365

MEBLIRANA SOBO
s posebnim vhom se takoj odda. Vrtna 8-I. 1397

Oddam
MEBLIRANO SOBO
s prostim vhom eni ali dvema osebama. Glavni trg št. 4-I. 1395

PRAZNA SOBA
se odda s 1. oktobrom. Marksova ul. 10, za Del. pek. 1387

Prodaj
KOMPLETNI JAZZ
poceni na prodaj. Vprašati: Stroßmajerjeva 9, pritličje. 1297

Prodaj
MOTORNO ZAGO
na vozu za žaganje drv. — Ogleda se lahko v obratu. Naslov v upravi. 1391

VINSKI SODI
novi iz prvovrstnega hrastovega lesa, v razni velikosti na prodaj. Franc Zorec, sodar, Breg pri Ptujju. 1290

NOVA KLAVIRSKA HARMONIKA
120 basov, register, s kovčkom, ugodno na prodaj. Korosčeva 6-II, desno. 1349

KOLESA
in

šivalne stroje
proda na mesecne obroke po 100- din mehanik

Draksler
Vetrinjska ul. 11

Prodaj dobro ohranjen
ŠIVALNI STROJ
smoking, frak, čevlje, električno luč in pasjo hišor. — Tomšičev drevored. Lešnjakova 4. 1363

MODERNA POSTELJA
z nočno omarico in madracem za 400 din na prodaj. — Prečna ul. 12, Nova vas. 1358

80 mm STUKE
za preše, vinske sode in vsake vrste rezan in tesan les prodaja Gnillšek, Razlagova ul. 25. 1367

POGREZLJIV ŠIVALNI STROJ
z 20 letno garancijo prodaj za din 1950.—, tudi na obroke, Ussar, Trubarjeva ul. 9. 1385

Popolnoma opremljena
SPALNICA IN KUHINJA
garantirano čisto, isto na obroke kakor posamezni komadi poceni na prodaj. Naslov v upravi. 1376

Sedela sta na njej vsak sebi in ona je jokala. Alojz je sicer priznal, da ni podpisala menice njegova žena, ni pa povedal, da bi jo ravno Alojzija podpisala. To bi bilo za njega kajpada dvakrat nerodno. Oženjen je. Ali lepega dne, ko je menda imel že civilne pravde čez glavo dovolj, je povedal vse po resnici. Vse je prišlo na dan, tudi kriva prisega.

Sodišče je obsodilo njo na 4 mesece zapore, njega pa na 8 mesecev strogega zapore in na 3 leta izgube častnih pravic. Nadalje morata oba plačati 3116 din škode, ki so jo imeli tožitelji v civilni pravdi. Alojzija je zajokala; ko je pa sodnik povedal, da se ji kazni izreče pogojno za dobo treh let, se je pomirila. Starček pa bi si najrajši premislil, 8 mesecev za starost je vsekakor dosti; pa ga je moral na koncu sodnik opomniti, da je za krivo pričanje vsaka kazni preizkušnja ter da ni bilo lepo od njega, da je dopustil, da jo civilna tožba tako dolgo tekla na tuje stroške.

Radio

Nedelja, 25. sept. Ljubljana, 8 jutranja glasba. — 9.30 Prenos iz cerkve. 11.30 Opoldanski koncert. — 17.30 Laha glasba. — 20. Večerna prireditev. — 22 Poročila, napovedi, lahka glasba. — Dunaj, 20.10 Velik orkestrski koncert. — Varšava, 20 Paganinijev večer. — Rim, 21 Beethovnova opera »Fidelio«.

Ponedeljek, 26. sept. Ljubljana, 12 Opoldanski koncert. — 18. Popoldanski koncert. — 20 Večerna prireditev. — 21 Prenos iz Prage. — Rim, 21 Prenos iz Prage.

× Da bi zagotovil bodočnost svoje hčerke, je izvršil samomor neki angleški major, ki je živel v precejšnji bedi. Dal se je pri neki družbi zavarovati za milijon dinarjev, nato se je pa ustreliš. Zavarovalno društvo se je branilo izplačati zavarovalnino, sodišče pa ga je k temu prisililo in hčerka je dobila denar.

Josip Šraj, Maribor

SLADEK SADNI MOŠT
liter 2,50 din, vila Halbäth. Kalvarska 2. 1313

Prodaj
PRAZNE VINSKE SODE
Videl, Rotovski trg 8. 1389
SINGERJEV KROJAŠKI STROJ
malo rabljen, proda Ussar, Trubarjeva ul. 9. 1384

VINSKI SODI
novi, se dobijo naceneje pri Jos. Ramšak, sodar, Meljska cesta 10, Maribor. 1368

Prodaj
SPORTNI OTROŠKI VOZIL
CEK (Hansfreund). Naslov v upravi. 1346

Srečke
državne razr. loterije

Valute vseh držav
Vrednostne papirje vseh vrst
KUPITE — PRODAJTE

pri
Bančno kom. zavodu
Maribor, Aleksandr. 40

Službo išče

ABSOLVENTINJA
drž. dvorazredne trg. šole, s prakso v vseh pisar. poslih in znanjem nemščine, želi primerno službo. Cenj. ponudbe na »Večernik« pod »Poštena in vestna«. 1333

FRIZERKA
spretna ondulerka in manikerka, išče nameščenje. Ponudbe na upravo lista pod »Frizerka«. 1353

IŠČEM LAŽJO SLUŽBO
kot paznik, nadzornik itd. Ponudbe pod »Bivši viničar« na upravo lista. 1369

PRILETEN MOŽ
išče službo kot hišni hlapec ali kočijaž. Naslov v upravi. 1386

Mlada gospodična, prikupljive zunanosti, želi službo
NATAKARICE
Nastop 15. oktobra. Ponudbe na upravo pod »Pridna in za nesljiva«. 1390

Službo dobi

DELAVEC
z letnimi spričevali se sprejme. Vprašati v upravi. 1271

PRODAJALKA
se sprejme za trgovino z mešanim blagom. Vprašati v upravi. 1270

VELIK ZASLUŽEK
nudim osebam za razpečavanje novo iznajdenega signal-aparata proti tatovom in vlomilcem ter še dveh važnih predmetov, v vsaki hiši neobhodno potrebnih. Cena nizka. Ponudbe z znamko na upravo lista pod »Majhna kavcija«. 1361

POSLOVNEGA SOTRUDNIKA
naobraženega, proti delitvi zasluzka in s pristopnino din 2000.— sprejme takoj Realiteta pisarna, Maribor Aleksandrova cesta 33. 1345

IZURJENE PLETILJE
sprejme Vezjak, Splavarska ul. 6. 1337

SIVILJA
sprejme vajenka. Naslov v upravi. 1248

TKALSKEGA POMOČNIKA
iščem. Ponudbe pod »Priden in zanesljiv« na upravo lista. Nastop v 14 dneh. 1296

Išče se poštena in resna punca za
PRODAJO BONBONOV IN SADJA
v veži. Aleksandrova 19. 1341

ČEVLJARSKI POMOČNIK
se sprejme. Rotovski trg. Benko. 1396

VAJENCA
sprejme »Efka«, mizarstvo za stanovanjske opreme, Frančiškanska 12. 1388
KROJAŠKEGA VAJENCA
sprejme Granduč, Mlinska 1. 1378

SPREJMEM SLUŽKINJO
k otrokom. Vpraša se Aleksandrova 48, Studenci. 1373

SAMOSTOJNO KUJARICO
za vse sprejemem. Vprašati je med 10. in 11. uro predpoldne v Cankarjevi 26, pisarna. 1393

Pouk

ENGLISH LESSONS
Miss Oxley Krekova 18. od 1. oktobra. 687

NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA FRANCOŠČINA
po lahki, hitri metodi. Individualen pouk. Zajemčen uspeh. Maistrova 15, prtljičje, levo. 1336

PRIVATNA SLIKARSKA ŠOLA
profesorja Jiranka prične s 1. oktobrom redni pouk. Informacije in vpise v šolo, Gospojna 7-III. 1304

Znanja želi

TREZEN DELAVEC
z lastno hišo išče za skupno gospodinjstvo pošteno in zavedno delavko ali upokojenko, če mogoče z majhnim kapitalom. Dopise pod »Zaupljiva 40« na upravo. 1293

VDOVA BREZ OTROK
z nekaj gotovine poroči upokojenca ali v stalni službi se nahajajočega gospoda od 45 do 55 let. Dopise na upravo lista pod »Vdova«. 1348

Naše novo **volneno in svilenno blago za jesen** je zopet nekaj posebnega v okusu in kvaliteti. Oglejte si našo zalogo, ker je to v našem lastnem interesu

Tekstilana Büdefeldt
Maribor, Gosposka 14 1184

BOTOT
peneča pasta za zobe
5 DIN.
D. PECHMAJOUICE ZEMUN

GRAJSKI KINO

TELEFON 22-19

Do torika 27. septembra 1938
film po Kiplingovem znamenitem romanu

Gospodarji viharja

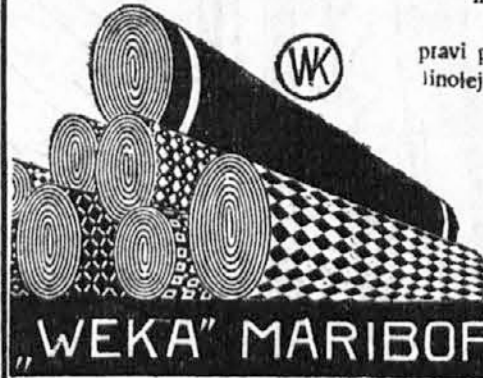
Najboljši igralci,
globoka vsebina,
zanimivosti,
napetost,
nemški dialog

1309

3 šlagerji v linoleju

vodeče tvrdke »WEKA«

lep in dober obložek za tla »Strangla« 24" m² din

pravi plutast linolej medin 45"

inlaid linolej m² din 70"

»WEKA« MARIBOR 1347

POVEČAMO

samo na

zanesljivem materijalu

Solidno in poceni!

Fototrogovina Ivan Pečar, Gosposka 11

Cenjene dame!

S prvovrstno in ceneno izdelavo jesenske in zimske garderobe se vljudno priporoča

Modni salon »FRANJA«

Maribor, Slovenska ulica 37 1294

Pipe za sode in zamaške

in vsa strugarška dela izvršuje

I. KAVUR - Maribor

Tattenbachova ulica 1327

Provrstno kosovno apno
porabno tudi zlasti
v kemične svrhe

dobavljajo v vagonških pošiljkah
apnenice Ant. Birolla v Kresnicah

Cene konkurenčne

1300 Pisarna
Ant. Birolla, Ljubljana, Dalmatinova 10

Opr. št. IX. I. 2069/38-9

Opr. št. IX. I. 619/38-19

Dražbeni oklic in poziv k napovedi

Na predlog Katz Alojza, prevžitkarja v Mariboru, ki ga zastopa dr. Štefanovič Danilo, odv. v Mariboru, bo dne 7. novembra 1938 ob 10. uri pri tem sodišču v sobi št. 11 na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zemljiška knjiga: RAZVANJE, vl. št. 97. Stavb. parc. št. 12 z zidano, dvonadstropno hišo, urejeno za izvrševanje gostilniške in trgovske obrti in parc. št. 25 vrt, ki tvori sodaj sestavni del hiše.

Cenilna vrednost: Din 380.000.—
Najmanjši ponudek: Din 253.333.32.
Vadij znaša 38.000 din.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.
Podpisano sodišče kot zemljejnžno sodišče naj zaznamuje določitev dražbenega naroka.

Na hipotečne upnike, posestnike kreditnih ali kavcijskih hipotek, nadalje glede davkov ter davčin na javne organe so naslovljeni na drugi strani tega oklica natisnjeni pozivi.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 4. septembra 1938.

Dražbeni oklic in poziv k napovedi

Na predlog Laha Jožefa, delavca v Pobrežju pri Mariboru, Gubčeva ul. 21 kot zahtevajoče stranke bo dne 14. novembra 1938 ob 10. uri pri tem sodišču v sobi št. 11 na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zemljiška knjiga: POBREŽJE, vl. št. 937.

Cenilna vrednost: stavb. parc. št. 597 Din 3978.—, z zidano z opeko krito prtljično hišo, Gubčeva ul. 26 Din 25.000.—, z deloma zidano, deloma leseno, z opeko krito prtljično stavbo Din 3500.—, zemljiška parcela 1 vrt Din 4086.—, skupaj Din 36.564.—.

Najmanjši ponudek: Din 24.376.—.
Vadij znaša 3656.50 din v gotovini.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.
Podpisano sodišče kot zemljejnžno sodišče naj zaznamuje določitev dražbenega naroka.

Na hipotečne upnike, posestnike kreditnih ali kavcijskih hipotek, nadalje glede davkov ter davčin na javne organe so naslovljeni na drugi strani tega oklica natisnjeni pozivi.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 13. septembra 1938.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR v lastni novi palači na ogin Gosposke - Slovenske ulice

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica

PAZITE NA ZDRAVJE

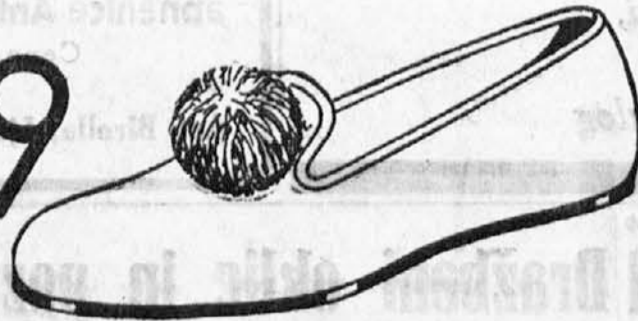
kupite tople copate

29

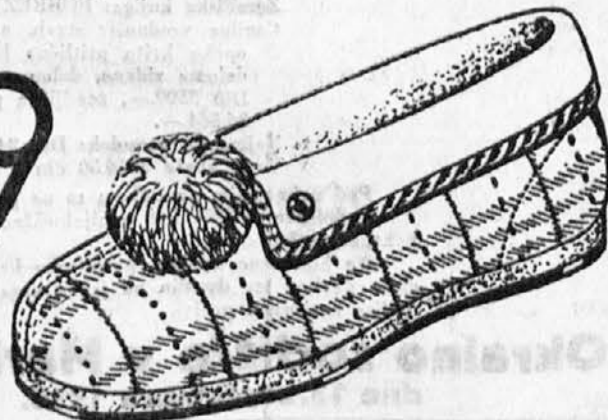
7052—57
Kupite otrokom za jesen in zimo te-le copatke iz lina klobučevine. Napravili jim boste veliko veselje.

29

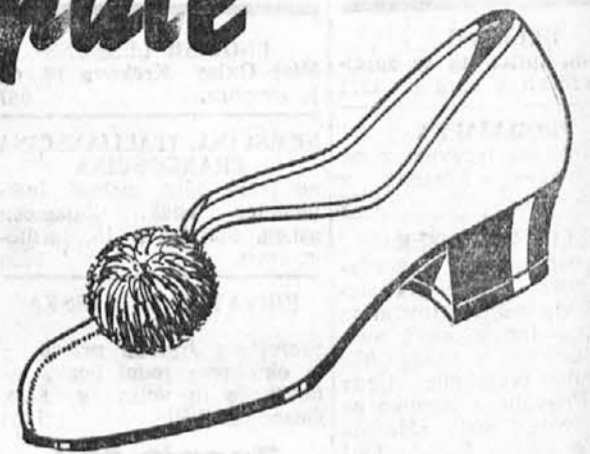
5715—99
Lahke hišne copate z elastičnim usnjenim podplatom in lepo okrašenim cofkom.

29

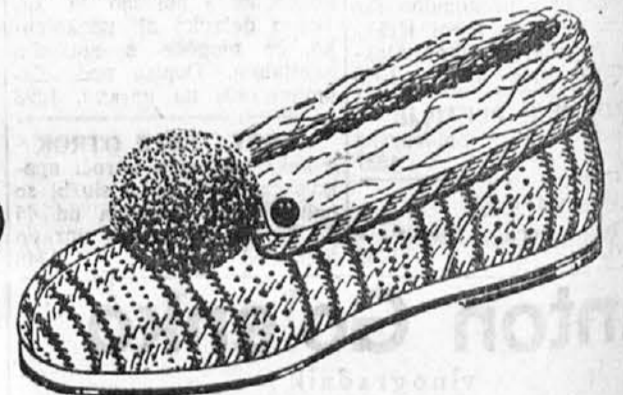
7225—44
Tople domače copate iz mehke karirane klobučevine z usnjenim podplatom in klobučevinastim vmesnim podplatom.

39

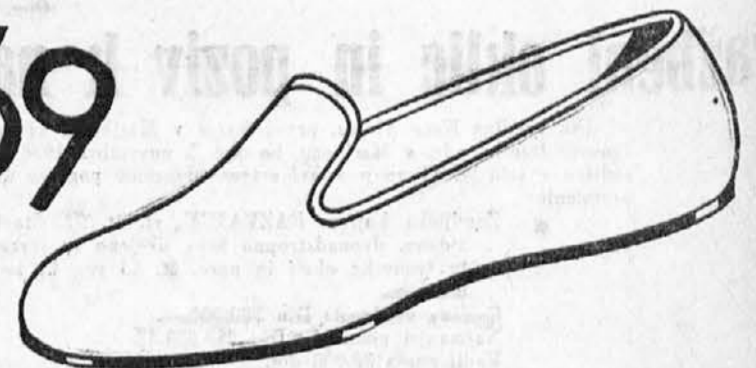
3515—9506
Lahke in udobne damske copate iz močne klobučevine z usnjenim podplatom in nizko peto.

39

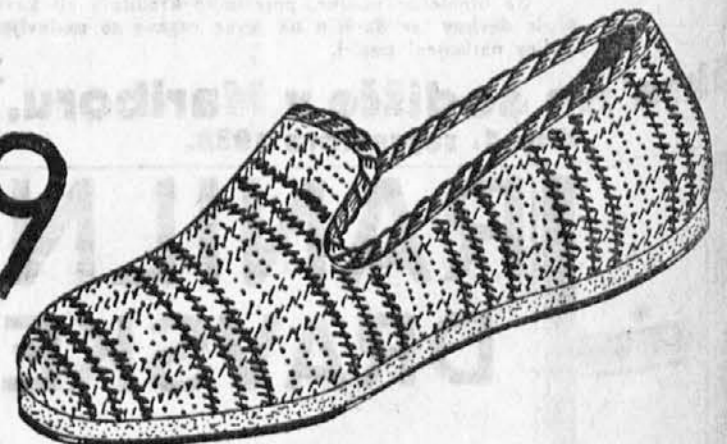
7026—24
Hišne copate iz volnenega dubla z elastičnim usnjenim podplatom in nizko peto. Izdelane so iz čiste volne, obšite s svilenim robom in okrašene z okusnim cofkom.

39

7517—49
Elegantne in lahke moške copate s finim lahkim usnjenim podplatom.

39

7017—42
Udobne domače copate iz volnenega dubla za gospode, ki jim je po napornem delu in hoji potreben počitek.

Rata